

**FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİ İLE
GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

FATMA KARATAŞ ERDURAN

**ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

ESKİŞEHİR, 2012

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Fatma KARATAŞ ERDURAN tarafından hazırlanan “Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişki” başlıklı bu çalışma, 24/08/2012 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Ahmet AYPAY

Danışman : Prof. Dr. Selahattin TURAN

Üye: Doç. Dr. Zühal ÇUBUKÇU

Üye. Doç. Dr. Engin KARADAĞ

Üye: Yard. Doç. Dr. Ümit ÇELEN

Prof. Dr. Ahmet AYPAY
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Tez konumun belirlenmesinde ve çalışmalarım esnasında akademik bilgi ve deneyimleri ile katkı sağlayan ve yol gösteren danışmanım saygıdeğer Prof. Dr. Selahattin Turan' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Değerli zamanlarını ayırarak görüş ve önerilerini benimle paylaşan, bu çalışmanın tamamlanmasında yardımlarını benden esirgemeyen Doç. Dr. Engin Karadağ'a ve Araş. Gör. Elif Aydoğdu' ya çok teşekkür ederim.

Bana daima güvenen, fedakârlıkla yetiştirip bu noktaya gelmemi sağlayan anneme ve babama, desteğini her zaman hissettiğim eşime ve burada ismini sayamayacağım kıymetli arkadaşlarıma yanımda oldukları için teşekkürlerimi sunmak isterim.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiye yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu çalışmada ilişki model kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara merkez ilçelerindeki ilköğretim okullarında çalışan 1081 Fen ve Teknoloji öğretmeninden gönüllü olan 381 Fen ve Teknoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Not Verme Yönelimi Ölçeği” ile Willower, Eidell, ve Hoy (1973)' un geliştirdiği, Yılmaz (2002) tarafından Türkçe' ye uyarlanan “Öğrenci Kontrol İdeolojisi Ölçeği” ile toplanmıştır. Öğretmenlerin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojisi arasında istatistiksel olarak ilişkiyi ortaya koyan korelasyon analizleri yapılmış ve yorumlanmıştır. Değişkenler arasındaki farklılığı saptamak amacıyla iki kategoriye sahip olanlar için Bağımsız Grup t-Testi ve Mann-Whitney U Testi, üç ve daha fazla kategoriye sahip olanlar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri arasında negatif yönlü bir ilişkinin varlığı saptanmıştır. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin değerlendirmelerinde daha çok nesnelliğe önem verdikleri belirtmekle birlikte değerlendirmelerin, farklı faktörlerden etkilenebildiklerini ifade etmişleridir. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin belirgin bir öğrenci kontrol ideolojilerinin olmadığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Gözetimci öğrenci kontrol ideolojisi, not verme, öğretme ve öğrenme

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the relationship between teachers' grading tendency and pupil control ideologies as perceived by teachers working in Turkish public school. In this study, the correlation model was used. The universe of the study consisted of 1081 science and technology teachers working in Turkish secondary schools in central districts of Ankara. The study group was consisted of 381 science and technology teachers working in secondary schools of central districts. The teachers were selected using easily accessible sample method. Data were collected by "Grading Tendency Scale" developed by the researcher of this study and "Pupil Control Ideology Scale" developed by Willower, Eidell ve Hoy (1973) and adapted into Turkish by Yılmaz (2002). Statistically determining the correlation between teachers' grading tendency and pupil control ideology, correlation analysis were used. In order to determine the difference between the variables, Independent Group T-Tests and Mann Whitney U Tests were used for the two categories and One Way analysis of Variance (ANOVA) and Kruskal-Wallis H Tests were used for the three categories. As a result of the study, it was found a relationship between Science and Technology teachers' grading tendency and pupil control ideologies. At the same time, although the science and technology teachers stated they attached importance to objectivity more in the evaluations, these could be affected by some factors other than the objectives of the lesson. Finally, it can be said that science and technology teachers haven't a definite pupil control ideology.

Key word: Custodial Pupil Control Ideology, Grading, Teaching and Learning

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	3
1.1.1. Bilişsel Alandaki Öğrenmelerin Ölçülmesi.....	4
1.1.2. Duyuşsal Niteliklerin Ölçülmesi.....	7
1.1.3. Performans Değerlendirme.....	8
1.2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ	10
1.3. İLKÖĞRETİMDE ÖĞRENCİYE NOT VERME.....	17
1.3.1. İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirmeye Ait Yönetmelik.....	21
1.4. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİNDE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI.....	28
1.5. ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİLERİ.....	30
1.5.1. Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi	32
1.5.2. İnsancıl Öğrenci Kontrol İdeolojisi.....	35
1.6. PROBLEM CÜMLESİ	38
1.6.1. Alt Problemler	38
1.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	39
1.8. TANIMLAR.....	40

II.BÖLÜM.....	41
YÖNTEM.....	41
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	41
2.2. ÇALIŞMA GRUBU.....	41
2.3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	43
2.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	47
III. BÖLÜM.....	50
BULGULAR.....	50
3.1. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİ İLE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	50
3.2. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİNE VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ.....	51
3.2. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİNİN VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNİN KIDEM SÜRELERİNE GÖRE DEĞİŞİMİ	53
3.3. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİN NOT VERME YÖNELİMLERİ VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİLERİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE DEĞİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	57
3.4. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİNİN VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNİN YAŞA GÖRE DEĞİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	59

3.5. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİ VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNİN DERS DIŞI FAALİYETLERİNE GÖRE DEĞİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	60
3.7. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİ VE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNİN SINIF MEVCUDUNA GÖRE DEĞİŞİMİ	62
3.8. FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN NOT VERME YÖNELİMLERİ İLE GÖZETİMCİ ÖĞRENCİ KONTROL İDEOLOJİSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ ÖĞRETMENLERİN HAFTALIK DERS SAATİNE GÖRE DEĞİŞİMİ	64
IV. BÖLÜM	68
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	68
4.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	68
4.2. ÖNERİLER	76
4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	76
4.2.2. Araştırmalara Yönelik Öneriler	77
KAYNAKÇA	78
EK-2: ÖLÇME ARAÇLARI.....	93
EK-3: İZİN DİLEÇESİ.....	97
EK-4: İZİN BELGESİ.....	98

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo1 İlköğretim Okulları Yönetmeliğinde Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesinde Ölçme ve Değerlendirilmenin Genel Esasları.....	21
Tablo 2 Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlendirmenin Özellikleri	29
Tablo 3 Örneklem Grubunun Kıdem Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları	42
Tablo 4 Not Verme Yönelim Ölçeği Maddelerin Varimax Döndürme Sonrası Faktör Yükleri	44
Tablo 5 Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi Ölçeğinin Maddelerinin Varimax Faktör Yükleri	46
Tablo 6 Verilerin Normal Dağılım Özelliği ile İlgili Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları	48
Tablo 7 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları.....	50
Tablo 8 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimlerine ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisine İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımın Niteliği	52
Tablo 8 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Kıdem Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	54
Tablo 9 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Tamhane Testi Sonuçları.....	55
Tablo 10 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri Kıdem Değişkenine Göre Kruskal Wallis H-Testi sonuçları.....	56
Tablo 11 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	57
Tablo 12 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	58

Tablo 13 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Yaş Değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	59
Tablo 14 Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutuna yönelik görüşlerinin değişimini için Kruskal Wallis Testi Sonuçları	60
Tablo 15 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Ders Dışı Faaliyetlere Göre T-Testi Sonuçları	61
Tablo 16 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Ders Dışı Faaliyetlere Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	62
Tablo 17 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Sınıf Mevcuduna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	63
Tablo 18 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Sınıf Mevcuduna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	64
Tablo 19 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Haftalık Ders Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları	65
Tablo 20 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik görüşlerinin Haftalık Ders Saatine Göre Tukey HSD Testi Sonuçları.....	66
Tablo 21 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Katılımlarının Haftalık Ders Saatine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	67

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim sistemlerini planlama ve yönlendirme faaliyetlerinde ölçme ve değerlendirme yöntemleri önemli rol oynamaktadır. Eğitim sistemindeki ölçmeler eğitimcilere etkili değerlendirmeler yapmak için gereklidir (İşman, 2005). İstenen davranış değişikliklerinin en etkili ve ekonomik bir biçimde gerçekleştirilmesi için eğitimin çeşitli evrelerinde ölçme ve değerlendirmeler ile kararlar alınır (Özçelik, 2010). Hangi tür eğitim felsefesi benimsenirse benimsensin, eğitim daima bir amaca yönelik olacak ve bu amaç bazı hedeflerle ifade edilip ona uygun plan ve program geliştirilecek, bireylerin programın bu hedeflere ulaşım ulaşımadığını ölçme ve değerlendirme süreçleri ile ortaya konulacaktır (Erkuş, 2006). Ölçme ve değerlendirme sayesinde ortaya çıkan yan ürünlerle eğitime düzeni ve sürecinin kendi gelişimi için yararlı ipuçları elde edilir. Böylece değerlendirme programa ve eğitime kendini onarma imkânını veren vazgeçilmez bir tamamlayıcıdır (Ertürk, 1988).

Eğitim ve öğretim süresince sağlanan ilerlemenin öğretmen ve öğrenciler tarafından sürekli olarak değerlendirilmesi gerekir. Her öğretim konusu ve bununla ilgili olarak elde edilen başarı, öğrencinin ve öğretmenin öğretim amaçlarına ne dereceye kadar yaklaşabildiğini gösteren bir belirtidir. Ölçme ve değerlendirme faaliyeti sayesinde amaçlarımızı ve hedef davranışlarımızı yeniden gözden geçiririz. Bunları öğrencilerimizin özelliklerine uygun hale getirir ve bu şekilde ifade ederiz. Eksik öğrenilen konuları tespit eder, daha sonraki dersleri bunları göz önüne alarak planlarız. Yanlış öğrenmeleri vakit geçirmeden düzeltmek için fırsatlar elde ederiz. Ölçme ve değerlendirme süreci sayesinde öğrencilerimize doğru ve etkili geri

bildirimler verebiliriz. Öğrencilere daha etkili rehberlik yapabiliriz. Öğretim metodumuzdan, öğrenme ortamından, dersin içeriğinden ve diğer faktörlerden kaynaklanan ve öğrenmeleri olumsuz yönde etkileyen değişkenleri tespit edebilir ve düzeltebiliriz (Yılmaz, 1996; Kemertaş, 2003). İyi ve kaliteli olarak nitelendirilen bir değerlendirme yöntemi, öğrenme sürecinin bir parçası olarak öğrencilere neyi nasıl öğrenmeleri gerektiği konusunda yol göstermelidir. Bu yaklaşımın temelinde şu düşünce vardır: Öğretim yöntemleri ile değerlendirme yöntemleri benzer şekilde tanımlanmaktadır ve değerlendirmenin öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlaması gerekir (Biggs, 2003).

Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesinde, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenler önemli bir yere sahiptirler. Aynı zamanda öğretmen; öğrenci ile devamlı etkileşim halinde bulunan, eğitim programını uygulayan, öğretimi yöneten ve hem öğrencinin hem de öğretimin değerlendirmesini yapan kişidir. Öğretmenlerin ölçme değerlendirme konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları ve bu bilgileri etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir (Eskicumalı, 2012; Kemertaş, 2003; Erdemir, 2007).

Öğretilecek içerik, öğrenci kitlesi, eğitmen, öğretim ortamı, öğretim süreci gibi değişkenler sabitlenemediği için değerlendirme yöntemleri ve süreçleri sürekli yapılandırılmakta ve değişiklik göstermektedir. Değerlendirme, yine farklı bir açıdan incelendiğinde bilgi verici ve düzeltici olabileceği gibi, not, diploma ve sertifika gibi sonuçlara ulaşmak için de kullanılmaktadır (Biggs, 2003; Büyükoztürk ve Gülbahar, 2008).

Özgürlüğün öneminin her kurumda öne çıktığı günümüzde, okul ve sınıf ortamlarında öğretmenin öğrencileri kontrol etme sürecinde, tehdit unsurlarına yer verilmemesi şeklinde düşünceler yaygınlaşmaktadır. Fakat bazı öğretmenler ise yıllardır süre geldiği gibi öğrencilere verdiği notu, disiplin mekanizması olarak kullanabilmektedir. Aşağıda bunlarla ilişkili olarak öncelikle ölçme ve değerlendirme süreçleri ve ardından öğrenci kontrol ideolojileri açıklanmaya çalışılmıştır.

1.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitim ve okulun önemli bir boyutunu öğrenmeler oluşturmaktadır. Okulda belli bir alanla ilgili hedeflerin, belli dersler aracılığı ile kazandırılması amaçlanır. Bir dersin sonunda öğrenciler, ilişkili dersin hedeflerini oluşturan davranışları yeterli düzeyde kazanmışlarsa ya da ders sona erdiğinde öğrencilerde beklenen davranış değişiklikleri gerçekleşmişse, ders amacına ulaşmış olarak kabul edilir. Öğrencilerin davranışlarında dersler yoluyla istendik yönde gerçekleştirilmesi amaçlanan değişikliklerin gerçekleşip gerçekleşmediği, ölçme ve değerlendirme yolu ile belirlenebilir (Can,1998; Yılmaz, 1996).

Öğrenci başarısının değerlendirilmesi, genellikle bir ders veya kursun sonunda yapılır. Sonuçlandırma işi ölçme sonucunun ölçütlerle matematiksel olarak karşılaştırılması yoluyla veya ölçme sonucu ve ölçütlere bakılarak varılan kanaatle elde edilir. Her iki halde de, sonucun isabetlilik derecesi, karara varma sırasında yapılan işlemlerde hata olmaması şartıyla ölçme sonuçlarının geçerliliği ve güvenilirliği ile ölçütün uygunluğuna bağlıdır (Baykul, 1992). Öğrencilerle ilgili olarak yarıyıl sonunda karar alınmaktadır. Öğrencilerin yarıyıl içinde göstermiş olduğu performans, kendine uygulanan başarı testlerinden elde edilen ölçme

sonuçları, dönem içinde yürüttüğü projeler veya öğrencinin sınıf içinde derse aktif katılımı, öğrencinin ders içindeki tutumu, davranışları v.b özellikler öğretmen tarafından uygun yöntemler kullanılarak ölçülür (Yaşar, 2008). Ölçme işleminden sonra değerlendirmeleri notlamanın iki yolu vardır. Ölçümler sonucunda bir öğrencinin performansı diğer öğrencilerin performansı ile karşılaştırarak yapılan değerlendirme sonucu not verilebilir. Böyle bir değerlendirme sonucu verilen not, bilginin öğrenilmesinden daha çok öğrenciler arasındaki farklılıkları belirler. Bir başka şekilde verilebilen değerlendirme notu ise öğrencinin konuyu ne kadar iyi öğrendiğini ölçerek yapılan değerlendirmeler sonucu verilir. Bu not verme yolu öğretmenlerin çok yaygın kullandığı değerlendirme türüdür. Bilgiyi öğrendiği sürece geçerli not almak herkes için olasıdır (Kelley, 2004).

Öğretim etkinliğinin her aşamasında öğrenciye durumu ile ilgili bilgi verilmesi gerekir. Öğrenme sürecini kontrol altında tutmak anlamına gelen bu önemli işlev, bir anlamda öğretmenin kendi başarısını da değerlendirmesi demektir. Bu sebeplerden dolayı ölçme ve değerlendirme öğrenciye sadece rakamla bir puan ya da not vermenin çok ötesinde bir anlam ve öneme sahiptir (Yılmaz, 1996). Öğrenme birden fazla boyutla gerçekleşir, bu yüzden öğrenmelere paralel şekilde ölçmenin yapılması gerekmektedir.

1.1.1. Bilişsel Alandaki Öğrenmelerin Ölçülmesi

Öğretme-öğrenme sürecinde bilişsel alanı, bilgiler ve bu bilgilere dayanan zihinsel yetenekler oluşturmaktadır. Bloom ve arkadaşları tarafından geliştirilen bilişsel alanda yer alan her bir kategori, öğrenme-öğretme sürecinde kazanılan

gözlenebilir insan davranışlarını nitelemektedir (Can, 1998). Bu kategoriler aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Bilgi Basamağı: Bu basamaktaki davranışlar günlük hayatta genel kültür olmasının dışında, öğrencilerin başka işine yaramaz; problem çözmede kullanmazlar. Bu basamak ezber öğrenmeyi içerir ve öğrenciye görünce tanıma, sorunca söyleme, doğru yada yanlış olduğuna karar verme, listeleme, sıraya koyma gibi yeterlilikleri kazandırır (Çetin, 2008).

Kavrama: Bu basamak, öğrencilerin daha önce öğrendiklerini zihinsel bir işlemde geçirerek farklı biçimlerde ifade edebilecekleri davranışlardan oluşmaktadır. Davranışsal yeterlikleri ölçmeye yönelik test maddelerinde açıklayın, karşılaştırın, benzerlik ve zıtlıkları gösterin, ne demektir?, nedeni nedir? gibi öğrencinin açıklayabilme, yorumlayabilme ve öteleyebilme yeterlikleriyle ilişkili sözcükler içermektedir (Can, 1998).

Uygulama: Bu basamakta öğrenciler bilgilerini yeni bir duruma uygularlar. Hafızaya alınan bilgi özümsemeden sonra kullanılır. Sahip olunan bilgiler günlük hayatta uygulanabilir ve problemlerin çözümünde kullanılabilir. Davranışları; kullanma, hesaplama, çalıştırma, çözme, uygulama ve hazırlamadır (Çetin, 2008).

Analiz: Aralarında tek ya da çok yönlü ilişkiler bulunan birkaç ögenin belli ilkelere göre örgütlenmesidir. Analiz basamağı, bireyin bir bilgi bütününe öğelerine ayırabilme, öğeler arasındaki ilişkileri belirleyebilme, bir sistemin ya da iletişim formunun hangi ilkelere göre kurulduğunu ve işlediğini ortaya koyabilme gücüyle ilgili davranışsal yeterliliklerini temsil eder. Bu basamaktaki davranışsal hedefleri ölçmeye yönelik test maddelerinde, "ayır et", "kanıtlarını göster", "nedenlerini

sırala", "işlevini belirt", "bağıntıları göster", "öznesini belirt", "mantıki sonucu nedir", "amacı nedir" v.b. gibi sözcüklere yer verilir (Can, 1998; Çetin, 2008).

Sentez: Belli bir maksada hizmet edecek uygun öğeleri ya da parçaları seçip onları birbiriyle ilgilleyip birleştirerek yeni bir ürün ortaya çıkarmasıdır. Öğrencinin sentez düzeyinde bir davranış gösterebilmesi, çok yönlü düşünerek, yaratıcılık gösterebilmesini gerekli kılar (Can, 1998). Bu basamak birleştirme, yaratma, üretme, yeniden düzenleme ve örgütleme davranışlarını içerir. Sentezde yenilik, özgünlük, yaratıcılık, orjinallik gibi davranışların gerçekleştiği basamaktır (Çetin, 2008). Bu basamaktaki davranışların seçmeli test maddeleriyle ölçülebilmesini güçleştirmektedir. Bu nedenle bu tür davranışların ölçülmesinde yazılı yoklamalar, ev ödevleri ve projelerden yararlanılması daha uygun olur. Bu basamaktaki davranışsal hedefleri yoklamaya yönelik sorularda, "tahmin et", "planla", "birleştir", "üret", "öykü yaz", "hipotezler kur", "model geliştir", "sistem geliştir", "projelendir", v.b. sözcükler yer alabilir (Can, 1998).

Değerlendirme: Bu basamaktaki davranışları ölçülmesi, belli bir maksat için, belli ölçütler yardımıyla bir şeyin değerini bilinçlice yargılamayı içerir. Değerlendirme düzeyindeki davranışlar bireyin her hangi bir bilişsel ürünü değerlendirebilme, bu konuda bir değer yargısı geliştirebilme gücünü gösterebilmesi ile ilgilidir (Can, 1998). Değerlendirme gücü bir konuyla ilgili tutarlılık ve tutarsızlıkları belirleyebilme, bir gerekçeden mantıklı bir sonuca ulaşıp ulaşılamayacağını anlayabilme, bir tartışmadaki mantık yanlışlarını fark edebilme, iki bilgi bütünü karşılaştırarak ortak olan ve olmayan yanlarını saptayabilme, bir aracın çeşitli bakımlardan uygun olup olmadığını belirleyebilme, belli ölçütler

açısından bir bilgi bütününe değerlendirebilme gibi yeterlilikleri içerir (Can, 1998; Çetin, 2008). Değerlendirme düzeyindeki davranışları ölçmeye yönelik olan test maddelerinde, "değerlendir", "görüşünü belirt", "iddia et", "değerini belirle", "uygun olanı belirt", "benzerlikleri ve farklılıkları belirt", "çelişkiyi bul" gibi sözcüklerin yer alması uygun olur (Can, 1998).

1.1.2. Duyuşsal Niteliklerin Ölçülmesi

Eğitim öğretim uygulamaları sonucunda bireylerde oluşmasını istediğimiz niteliklerden bazıları duyuşsal alan kapsamında ele alınmaktadır. İlgi, kişilik, tutum ve değer gibi nitelikler öğrencilerin her alanda geçirdikleri yaşantılar ile birlikte gelişir. Duyuşsal niteliklerin eğitim programlarına yerleştirilmesi, öğretimin yapılması ve belli aralıklar ile ölçülmesi eksiklerin giderilmeye çalışılması hem bir gereklilik hem de zorunluluktur. Böyle olmakla birlikte, eğitim öğretim uygulamaları bir bütün olarak incelendiğinde bilişsel ve devinişsel niteliklerin öğrencilere kazandırılması ve test edilmesine öncelik verildiği, duyuşsal niteliklerin ikinci planda kaldığı görülmektedir. Bu durumun sebebi çok çeşitli olmakla birlikte en önemli sebeplerden biri öğrencilerin eğitim sürecinde bir üst eğitim düzeyine geçerken daha çok bilişsel yanı yüksek olan testlere tabi tutulmalarıdır (Nartgün, 2008).

Öte yandan fen bilgisi alanının içeriğini oluşturan programlarla öğrencilere kazandırılacak olan duyuşsal özellikler en az bilişsel özellikler kadar önemlidir. Bu bakımdan fen bilgisi alanındaki duyuşsal gelişmelerin de öğrencilerin başarı düzeylerine yansıtılmasından kaçınmamak gerekir (Can, 1998).

Duyuşsal alan basamakları şunlardır: Alma, tepkide bulunma, değer verme örgütlenme ve bir değerler bütünüyle nitelenmişlik. Alma; öğrencinin belli olaylar ya

da uyaranlara dikkat etme isteğidir. Tepkide bulunma; öğrenci yalnızca uyaranların farkında değildir, uyaranlara belli biçimde bir tepki gösterir. Değer verme; kişinin bir davranışa bir olaya bir nesneye değer ya da önem vermesidir. Bunlar tutum, inanç ve takdir etme başlığı altında olabilir. Örgütlenme; iç tutarlılığı olan bir değerler sistemi geliştirmedir. Aralarındaki ilişkilerin belirlenecek farklı değerlerin bir sistem oluşturacak şekilde örgütlenmesidir. Bir değerler bütünüyle nitelenmişlik ise kişinin davranışlarını sürekli kontrol eden bir değer sistemine sahip olmasıdır. Birey önemsendiği değerlerle tutarlıca davranır. Kişinin davranışları inandırıcı tutarlı ve yordanabilir olur. Kişinin kendine özgü bir yaşam felsefesi ya da dünya görüşü gelişmiştir (Can, 1998).

1.1.3. Performans Değerlendirme

Öğrencinin sahip olduğu bilgileri kendisinden istenen bir problemi çözerken ya da hazırladıkları ödev, proje, sunu gibi çalışmalarda nasıl kullandığı konusunda çok az bilgi sahibi olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Eğitim ortamında görülen bu eksiklikler, ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılması gereken yeni yaklaşımları gündeme getirmiştir. Bu yaklaşımlara “performansa dayalı durum belirleme yaklaşımları” adı verilmektedir (Aslanoğlu, 2003). Performansa dayalı durum belirleme, öğrencinin gerçek yaşam durumlarında karşısına çıkan problemleri çözerken, öğrendiği temel bilgileri ne kadar iyi kullandığını ölçmeye çalışır.

Performans değerlendirme, öğrencilerin bir konudaki bilgilerini, becerilerini, düşünme alışkanlıklarını yansıtabildikleri durumların oluşturulduğu ürün ve süreci değerlendirme amaçlı çalışmalardır (Bıçak, 2008).

Bazı derslerde bir işin ya da bir eylemin başarılı bir biçimde yapılabilmesi bu derslerin vazgeçilemeyecek amaçlarını oluşturmaktadır. Örneğin müzik, beden eğitimi, resim gibi derslerle laboratuvar uygulamaları gerektiren fen bilgisi, biyoloji ve fizik gibi dersler için devimsel amaçlar son derece önemlidir. Devimsel amaçlar, devimsel yönü ağır basan yeteneklerdir. Bu devimsel amaçların ölçülmesinde ise, kağıt-kalem testleri uygun değildir. Devimsel becerilerin ölçülmesinde yapılması istenilen davranışların gözlenmesi gerekmektedir (Can, 1999).

Nitko (2001), öğrenme- öğretim sürecinde yer alan her performans etkinliğinin bir değerlendirme olarak kabul edilemeyeceğini belirtir. Performans değerlendirmede yerine getirilmesi gereken ilkeler vardır. Performans etkinliğinin önceden belirlenmiş, belirli bir ders amacını gerçekleştirir ölçütlerinin olması gerekir.

Bazı devimsel becerilerin ölçülmesinde ise işin sonunda ortaya çıkan ürünün gözlenmesi ile yetinilebilir. Ders programlarındaki hiç bir devimsel becerinin, sadece devimsel davranışlardan oluştuğu söylenemez. Her devimsel becerinin bilişsel bir temeli olduğunu, kimi devimsel becerilerin ise bazı duyuşsal davranışları ortaya çıkardığını da belirtmek gerekir. Bununla birlikte devimsel becerilerin ölçülmesinde, yine devimsel yönü ağır basan davranışların ölçüleceğini bilinmelidir. Devimsel becerilerin ölçülmesinde başvurulan ölçme yaklaşımları şunlardır:

- Ölçülecek olan devimsel beceri öğrenci tarafından yapılır; bu sırada öğretmen öğrencinin davranışlarını gözleyerek öğrenciye bir not takdir eder.
- Ölçülecek olan devimsel beceri öğrenci tarafından yapılır; öğretmen öğrencinin ortaya çıkardığı ürünü gözler ve öğrenciye bir not takdir eder.

- Ölçülecek olan devimsel beceri öğrenci tarafından yapılır; öğretmen hem öğrencinin davranışlarını hem de ortaya çıkan ürünü gözler ve öğrenciye bir not takdir eder (Can, 1999).

Performans değerlendirmenin sonucunu etkili kullanabilmek için, her öğrencinin performansının kalitesi belirlenmelidir. Performans görevlerinde yanıtın farklı dereceleri ya da birden fazla doğru yanıt olabilir (Nitko, 2001).

1.2. Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Çağdaş eğitim anlayışı değerlendirmeyi, öğrencinin bilgisi ile beraber, sınıf içi ve dışı etkinliklerini, derse devam durumunu, ilgisini, ödev yapmasını, genel ve özel yeteneklerini göz önüne almayı ve böylece öğrencinin tüm gelişimi hakkında genel bir yargıya varmayı vurgular. Başka bir anlatımla, sonuçtan çok sürecin değerlendirilmesini önemser (Çubukçu ve Girmen, 2008). Değerlendirmenin verimliliği, büyük ölçüde kullanılacak olan ölçme araçlarının oluşturulmasına veya seçimine bağlıdır. Günümüzdeki ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Sonucun yanı sıra sürece de odaklanma,
2. Bilginin hatırlanmasından ziyade uygulanmasına, yapılandırılmasına ve öğrencilerin üst düzey becerilerini sergilemelerine önem verme,
3. Yazıya dayalı soyut görevlerden çok, gerçek hayata ilişkin, performansa dayalı görevlere önem verme,
4. Örtülü, belirsiz ölçütlerden ziyade açık ve belirgin ölçütleri tercih etme,
5. Sadece öğretimin sonunda değil, öğretimin her aşamasında sürekli ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirme,

6. Not vermenin yanı sıra etkili ve zamanında geri bildirimde ağırlık verme,
7. Tek yöntemle ölçme yerine çok yöntemle ölçme yapma,
8. Ne kadar öğrenildiğini tespit etmenin yanı sıra nasıl öğrenildiğini de belirleme,
9. Rekabet yerine iş birliğini destekleme

(MEB, 2005a).

Eğitim- öğretim programlarında kullanılan ölçme ve değerlendirme araçları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Yazılı Yoklamalar: Yazılı yoklamalarda, öğrencilere, duruma göre bir ya da birkaç soru sorulur; sorulan soruya ya da sorulara öğrencilerin yazılı olarak cevap vermeleri istenir. Öğrenci, sorunun cevabını düşünüp hatırlayacak ve hatırlayıp bulduğu cevabı yazılı olarak ifade edecektir. Yazılı yoklamalar, kişinin özgün ve yaratıcı düşünme gücünü, yazılı anlatım becerisini, belli konulardaki görüşünü, ilgisini ve tutumunu ölçmede çok kullanışlıdır (Tekin, 2008).

Çoktan Seçmeli Testler: Bu testler, çoktan seçmeli maddelerden oluşur. Çoktan seçmeli bir madde, bir problem durumu sunan bir madde kökü ile madde kökünü izleyen üç ya da daha çok sayıdaki seçimsel cevaplardan oluşur. Madde kökü, bir soru cümlesi ya da eksik bir cümle olabilir. Madde kökünü izleyen seçimsel cevaplara, madde şıkları ya da seçenekler adı verilir. Madde kökünde verilen bilgilere göre seçeneklerden biri, maddenin doğru ya da en doğru cevabıdır; diğer seçenekler ise yanlış cevaplar veya çeldiriciler adını alır. Çeldiricilerin başlıca iş görüşü, maddede yoklanan bilgi ya da yeteneğe sahip olmayan veya o konuda yanlış

bilgi sahibi olanları yanıltmak ve böylece onların doğru cevabı bulmalarını önlemektir (Tekin, 2008).

Sözlü Yoklamalar: Sözlü sınavlar, eğitimde kullanılan en eski sınav türünden biridir. Sözlü sınavlarda cevaplama türü öğrenciler tarafından sözlü olarak yapılır. Günümüzde bu sınavlar, derslerin hedeflerine ulaşılma derecesini yoklamak amacı ile kullanıldığı gibi her hangi bir kuruma öğrenci veya çalışan seçmek içinde kullanılmaktadır (Çetin, 2008).

Kısa Yanıtlı ve Boşluk Doldurmalı Testler: Kısa cevaplı testler yanıtlayıcı bir kelime, bir rakam veya en fazla bir cümle ile cevaplanabileceği sorulardan oluşur (Çetin, 2008; Özçelik, 2010). İki farklı türü vardır, bunlardan birincisi eksik soru kökünde olan maddeler, diğeri ise madde kökü soru biçiminde olanlardır.

Doğru Yanlış Testleri: Bu testler, öğrencilerin kendilerine sunulan doğru olan ya da olmayan bilgilerin tanındığını gösteren bir yanıt seçmelerini gerektirir. Her doğru yanlış sorusu sadece bir fikir üzerine kurulmalıdır. Diğeri bir deyişle, doğru /yanlış sorusunu oluşturan önerme, sadece bir düşünceyi içermelidir. Bu düşünce de, ya kesinlikle doğru, ya da kesinlikle yanlış olmalıdır (Çetin, 2008).

Eşleştirme Madde Testleri: Çoktan seçmeli testlerden farklı bir şekli olarak yorumlanabilecek olan eşleştirme maddeleri, bir dizi öncül ile başka bir dizi yanıtla bire bir olarak istenilen şekilde eşlenmesini gerektiren maddelerdir (Çetin, 2008).

Gözlemeleme: Gözlemeleme duyuşsal niteliklerin ölçülmesinde en temel tekniktir. Bu teknik öğrencilerin duyuşsal nitelikle ilişkili davranışlarının özellikle öğretmen tarafından gözlenmesi esası üzerine kuruludur. Öğrencinin, bir grup içinde

yer alarak gözlemlenir (Nartgün, 2008). Gözleme yaparken ölçütlerin yer aldığı bir form doldurularak değerlendirme yapılır.

Görüşme: Görüşme, öğretmen ve öğrenci arasında geçer. Öğretmenin ölçme konusu olan nitelikle ilişkili sorduğu sorulara verilen yanıtlara bakılarak o niteliğin öğrenci tarafından ne düzeyde kazanıldığı hakkında veriler elde edilir (Bahar vd., 2008; Çepni ve Çil, 2009; Nartgün, 2008).

Kendini Anlatma: Bu teknikte, öğrencilerin ilgili duyuşsal niteliğin ölçülmesi amacıyla geliştirilmiş olan ölçekteki maddeleri okuyarak bu maddenin karşısındaki seçeneklerden kendi duygu ve düşüncelerini yansıtanını işaretlemesi esasına dayalıdır. Bu sayede aynı anda çok sayıda ölçmeye çalışılan niteliğe öğrencinin ne düzeyde sahip olduklarının belirlenmesi mümkün olabilmektedir (Popham, 2000; Akt. Nartgün, 2008).

Tanılayıcı Dallanmış Ağaç: Bu teknikle, öğrenciler kendilerine sunulan ifadeleri doğru ya da yanlış cevaplama durumlarına göre diğer sorulara geçmektedirler. Bir sorunun doğru ya da yanlışlığı bir sonraki sorunun doğruluğunu veya yanlışlığını belirleyen sonuçlar içerir. Aynı konu ile ilgili olarak aşamalı sorular sorulur (Özsevgeç, 2008).

Yapılandırılmış Grid: Yapılandırılmış grid, öğrencilerin bilgi seviyesini, eksikliklerini ve kavram yanlışlarını tespit etmek amacıyla kullanılan bir tekniktir. Bu teknikte öğrencilerin seviyesine uygun olarak dokuz ya da on iki kutucuk hazırlanır (Özsevgeç, 2008). Yapılandırılmış griddede konu ile ilgili kavramlar, resimler, sayılar, eşitlikler, tanımlar veya formüller gelişigüzel kutucuklara yerleştirilir. Öğrenciler soruları kutu numaralarını vererek cevaplar. Her sorunun

cevabı için uygun kutucukları bulmaları ve bu kutucuk numaralarını mantıksal veya işlevsel sıraya göre dizmeleri istenir. Kutucukların içeriğinin değiştirilebilmesi hem görsel hem de analitik düşünebilme olanağı sağlar (MEB, 2005).

Kelime İlişkilendirme: Belli bir süre içerisinde (genellikle 30 saniye) bir anahtar kavramın akla getirdiği diğer kavramlar cevap olarak verilir. Bu teknikte, öğrencinin herhangi bir anahtar kavrama verdiği sıralı cevapların kullanılması ile bilişsel yapısında oluşturduğu kavramlar arası bağlantılar ve uzun süreli belleğindeki yapılandırmayı belirlememize yardımcı olur (Özsevgeç, 2008). Öğretmen anahtar bir kavram seçerek bu etkinliği başlatır. Ardından tüm öğrencilere bu anahtar kavramı alt alta 10–15 kez yazdırır. Her satırda öğrencilerin yazacakları cevaplar için boşluklar bırakır ve öğrencilerden bu kavramla ilgili akıllarına gelen bütün sözcükleri yazmalarını ister (Çepni ve Çil, 2009).

Portfolyo: Türkçe literatürde kişisel gelişim dosyası, ürün seçki dosyası veya öğrenci ürün dosyası olarak da isimlendirilmektedir. Geniş anlamı ile portfolyo öğrencilerin dönem veya yıl boyunca yaptıkları çalışmaların belli standartlara göre organize edilmiş bir koleksiyonudur, öğrencilerin ne bildiği ve ne yapabileceğine odaklanır (Bahar vd., 2006). Öğrencinin gelişimi hakkında somut bilgi verir.

Proje: Buluş ve araştırma yoluyla öğrenme tekniğidir. Öğrencilere bireysel ya da grup içinde önemli görev almalarına olanaklar sunar. Öğrencilerin istedikleri bir alan veya konuda inceleme, araştırma ve yorum yapmaları, görüş geliştirmeleri, yeni bilgilere ulaşmaları, özgün düşünce üretmeleri ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapılır. Projeler, puanlama standartları ve ayrıntılı

yönergeler gerektirir. Ayrıca öğretmen ve öğrenciler için önemli sorumluluklar söz konusudur (MEB, 2005; Demirel, 2007).

Performans Ödevleri: Öğrencilerin bilgi ve becerilerini sergileyen bir ürün (veya cevap) oluşturmasını gerektiren bir alternatif değerlendirme biçimidir. Ürün kadar sürecin değerlendirmesine odaklanan performans değerlendirme, öğrencinin yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını göstermesini ister (Bahar vd., 2006). Öğrencilerin öğrendiklerini günlük hayatlarında uygulayabilmeleri ve sorunların çözümlerinde kullanabilmelerini sağlayan görevlerdir. Performans ödevleri, öğrencilerin becerilerini “Gerçek yaşam” ortamında değerlendirmeyi hedefler. Gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanan performans ödevlerinde, tek bir cevap yoktur. Görevi tamamlamak için değişik yollar bulunmaktadır. Başarılı bir değerlendirme yapmak için her performans görevi bir dereceli puanlama anahtarı (rubrik) ile eşleştirilmelidir (Çepni ve Çil, 2009).

Kavram Haritası: Öğrencilerin yeni bilgilerini hali hazırda sahip oldukları bilgilerle nasıl ilişkilendirdiklerini anlamalarını sağlar. Kavramlar arasında bağları ve geçişleri gözler önüne sermesi, diğer bir ifadeyle görsel hafızaya hitap etmesi açısından son derece önemlidir (Bahar vd., 2006). Öğrenciler bir kavramın diğer kavramlar ile ilişkisini açıklayan yazılı ve resimli şemaları hazırlayabilir ya da hazır şemada eksik olan yerleri tamamlayabilirler.

Öz Değerlendirme: Kendini değerlendirme olarak da adlandırılmaktadır. Bireyin kendi yeteneklerini keşfetmesine yardımcı olan bir yaklaşımdır. Kendini değerlendirme, öğrencilerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarına yardım eder,

öğrencinin motivasyonunun yükselmesine fırsat verir. Öğrencilerin değişik durumlarda davranışlarını kontrol altına almalarını sağlar. Değerlendirme, puanlama ölçekleri ile yapılabilir (Demirel, 2007).

Akran Değerlendirme: Buradaki amaç, öğrencinin öz değerlendirilmesi değil, bir başka öğrencinin çalışmasını değerlendirmesidir. Akran değerlendirilmesi öğrencilerin her çeşit performansları (bir kompozisyon yazısı, proje, raporlar vb.) için kullanılabilir (Bahar vd., 2006). Akran değerlendirme öğrencilerin, arkadaşlarının hazırladığı ödevler, araştırmalar, projeler, raporlar vb. çalışmalarını çeşitli ölçütler kullanarak değerlendirmesidir.

Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik): Dereceli puanlama anahtarı, performansı tanımlayan ölçütleri içeren ve bu ölçütlerle beraber farklı seviyedeki performansı puanlamaya yarayan araçlardır. Bir ölçme veya etkinliğin tamamının nasıl puanlanacağını ana hatları ile gösterir. Kabul edilebilir veya edilemez performans sınırlarının, öğretmen veya öğrenciler için açıkça belirtildiği kriter ölçüğüdür (Yıldız, 2011).

V – Diyagramı (Vee Diagram): Öğrenme- öğretme sürecinin başında, süreç esnasında ve süreç sonunda, bazı kritik soruları cevaplandırarak, bilişsel düzeyde, daha anlamlı, derin ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşeceği varsayımına dayanan bir tekniktir. Bir araştırma konusunu planlama, uygulama ve değerlendirme basamakları, başlama – konuyu içine dalma – elde edilen verileri yorumlayıp bir sonuca vararak hayat ile ilişkilendirme şeklinde yorumlanarak, sürecin tamamı, bir V harfine benzetildiği için “ V – diyagramı” adı uygun görülmüştür. Bu harfin sol tarafı planlamaya uç kısmı temel soruya, sağ tarafı ise değerlendirmeye ayrılmıştır. (MEB,

2006). Araştırma verileri büyükçe çizilen V harfinin belirtilen bölgelerine uygun şekilde yerleştirilir.

Tutum ölçekleri: Tutum ölçme yöntemleri içerisinde en önde gelen ve yaygın olarak kullanılanıdır. Tutum ölçeklerinden en çok kullanılan yöntem de Likert ölçeğidir. Likert tipi ölçeklerle, ölçülmek istenen tutumla ilgili çok sayıda olumlu ve olumsuz ifade yazılır. Bu ifadeler için, “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” biçiminde tepkide bulunulur. Böylece her cevaplayıcı, ölçekteki her ifadenin kapsadığı tutum objesine katılma / katılmama derecesini bildirmiş olur (MEB, 2006).

Gösteri: Öğrencilerin bir konu veya durum ile ilgili fiziksel beceri ya da yeteneklerini göstermelerinde kullanılabilir. Gösteri tekniğinde derecellemeli ölçekler ve kontrol listeleri kullanılarak değerlendirilme mümkün olabilmektedir (MEB, 2006).

Poster: Posterler bir projeyi daha önceden proje ve sistem hakkında hiçbir bilgisi olmayan izleyicilere ana hatları ile tanıtıcı nitelikte hazırlanan iki boyutlu grafiklerdir (Aydoğdu ve Kesercioğlu, 2005).

1.3. İlköğretimde Öğrenciye Not Verme

Ölçme işleminde elde edilen ölçme sonuçlarına dayanarak öğrencinin hakkında değerlendirmeler yapılır ve bu değerlendirmeler öğrencilere not olarak verilir (Yaşar, 2008). Not vermenin gerekliliği, değerlendirmenin gerekliliğinden doğar.

Öğretmenliğin en güç işlemlerinden biri not vermedir. Öğretmenin geçerli ölçütlerle ve objektif yöntemlerle not verebilecek bilgilere sahip olması, değerlendirme sürecinin güçlüklerini azaltır. Türk eğitim sisteminde en çok değişikliğe uğrayan kurallar, sınavlara, not takdirine ve sınıf geçmeye ait kurallardır. Bu durum değerlendirme ve not vermenin oldukça güç bir konu olduğuna kanıttır (Turgut, 1992).

Ampirik bilgiye dayalı karar verme alışkanlığı olmayan mesleklerde ve toplumlarda değerlendirme sonuçlarına şüphe ile bakmak gerekir (Yücel, 2007). Bazı öğretmenler ve öğrenciler, “Önemli olan alınan not değil edinilen bilgidir” derler. Önemli olanın not değil, öğrenme olduğunu söylemede, bir öğrencinin öğrenme miktarı ile aldığı notlar arasında yüksek bir ilişki olmadığına ilişkin bir yakınmada vardır. Gerçekten de notlar, çoğu zaman öğrencilerin sadece belli konulardaki gerçek başarılarını yansıtmaz; değişik ölçülerde onların kişilik özelliklerini, derse devam durumunu, öğretmene ve derse karşı tutumunu da yansıtır. Hatta bazı öğretmenlerin, yaramaz öğrencilere hak ettiklerinden daha düşük not verme yoluna giderek, notu disiplin maksadı ile kullandıkları bile olur. Ne var ki, notu bir disiplin vasıtası olarak kullanmak, sınıftaki disiplin olaylarının sayısını azaltmanın aksine artırır. Bu tür olayların çözümünü kolaylaştırmaz, güçleştirir. Not, onu disiplin maksatları için kullanma eğiliminde olan bir öğretmenin elinde tehlikeli ve yararsız bir oyuncak olur. Bu nedenle, notlar disiplin maksatlı kesinlikle kullanılmamalıdır. Eğer notlar, başarı dışındaki etkenlerin etkisi altında verilirse, bunların her birine verilen önem ve ağırlık öğretmenden öğretmene değişecektir. Ayrıca kaydedilmiş bir notta, başarının dışında hangi etken ya da etkenlerin etkisi olduğunu bilmekte olanaksızdır. Bu iki nedenle, başarı dışındaki etkenlerin etkisi altında verilen notların birbiriyle

kıyaslanması yanlışlıklara neden olur. Aldıkları notlara bakarak bir derste en başarılı öğrenciyi seçmek olanaksızlaşır. Çünkü, bir derste notu en yüksek olan öğrenci, büyük bir olasılıkla o derste en başarılı olan değil öğretmenin en çok hoşlandığı ya da beğendiği öğrenci olabilir. Notlar, başarının ölçüsü ya da özeti olarak kullanıldıkları için onların verilmesinde başarı dışındaki etkenler hesaba katılmamalıdır. Böyle değilse, notlar başarının geçerli bir ölçüsü olarak düşünülemez ve dolayısı ile onlara dayanılarak verilen kararlarda yanlış ve isabetsiz olur (Tekin, 2009).

Öğrenciye takdir edilen not, öğretmenin öğrenci başarısı hakkında ulaştığı değer yargısının bir ifadesidir. Bu nedenle, bir değer yargısına nasıl ulaşıldığını genel çizgileriyle tartışmak, not verme probleminin daha açıkça anlaşılmasına yardım eder. Öğretmenlerin, ölçme ve değerlendirme işlemlerini birbirinden ayıramadıklarından ve çoğu durumda kendi sübjektif kanılarını farkında olmadan ölçüt olarak kullandıklarından, öğrenci başarısı hakkında hatalı değer yargısına ulaşmaktadırlar. Bu sebepten, not vermede ölçüt seçimi olarak öğretmen kanısı, sınıftaki diğer öğrencilerin başarısı, ülke çapındaki normlar, öğrenci yeteneği, öğrencinin programa girişteki başarısı ve program hedefleri olabilir. Öğretmen ölçütlerin özelliklerini bilirse, değerlendirmenin amacına uygun bir ölçüt seçebilir (Turgut, 1997).

Gelbal ve Kelecioğlu (2007) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin değerlendirmelerde, yüz yüze yapılan mülakatları da sıklıkla kullandıklarına ve hiç kullanmadıkları yöntemler arasında ilk sırayı öğrencilerin kendilerini değerlendirmeye yönelik yöntemlerin aldığını saptamışlardır. Yıldırım ve Semerci (2007) de yaptığı araştırma bulgularına göre öğretmenler, ölçme ve değerlendirme ile

bir sonraki öğrenmeyi şekillendirebilmekte ve mevcut öğrenme koşulları üzerinde yapılandırıcı değişiklikler yapabilmektedirler. Öğrenci başarısı bu yolla somut bir değerlendirmeye tabi tutulmakta, bu da hem öğretmenin öğrenci hakkında hem de öğrencinin kendi durumu hakkında bilgi edinebilmesini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca bulgulara göre öğrencilerin, sınavlardan düşük not almaktan korktukları, heyecan ve kaygının onları olumsuz etkilediği, sınav sorularının çok uzun ve kendi içinde bölümlere ayrıldığı konularına vurgu yaptıkları görülmektedir.

Bazı araştırmaların sonuçları, kanaat notlarının motivasyon, övgü, ödül veya ceza araçları şeklinde kullanılabileceğini önermektedir. Öğretmenlerin sınıf kontrolü-demokratik ya da otoriter olmaya-karşı yönelimleri ile ödüllendirme ve cezalandırma metotları arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Forlow, 1992; Myers, 1990; O'Reily, 1988; Akt: Cimanec, Johanson, ve Howley, 2001).

Her ne suretle verilirse verilsin, notların da güdüleyici etkileri vardır. Notun pozitif bir güdüleyici olarak etkisi, başarılı olmanın insanda başarıyı teşvik edişinden; notu takdir eden öğretmenin takdirini kazanmak istediğinden; notun bir çeşit sicil oluşturacağı ve ileride kullanılacağı bilincine varmaktan; notun okul arkadaşları çevresinde ve ailede yarattığı tasvip ve takdirden doğar. Notun olumsuz bir güdüleyici olarak etkileri ise, başarısızlığın yozdurucu ve utandırıcılığından; öğretmen-öğrenci ilişkilerinde tasvip ve takdiri kaybetme korkusundan; ailede bu korkunun yanında diğer baskıların varlığından doğar. Notun, olumsuz güdüleyici olarak etkilerinin önlenmesi daha zordur. Sadece not vermede alınacak önlemler, olumsuz etkilerin önlenmesi için, notun hak edilmeyen bir dereceye yükseltilmesi

veya bireysel ölçütlerle not takdiri gibi yöntemlere götürür ki, bunlar da notlardan beklenen diğer görevlere zıt düşer (Turgut, 1997).

Sınıf ortamı genel olarak öğrencilerin sürekli değerlendirilmeye tabi tutulduğu ve bu değerlendirilmelerin bireyin gerek içinde bulunan sosyal örüntüdeki yeri ve gerekse gelecekte mesleğine ilişkin olasılıkları etkileyeceği bir ortamdır. Özellikle Türk kültüründe yoğun talebe karşılık üniversiteye sınırlı sayıda öğrenci alınması geçmişte ancak lise çağlarında hissedilebilen rekabet ortamını daha erken yıllara düşürmüştür. Dershane ortamı ve okullarda çocukları sınava hazırlama çabaları, öğrencileri not yönelimine iterek aktif öğrenme hedefinden uzaklaştırmaktadır (Özgüngör, 2006).

1.3.1. İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirmeye Ait Yönetmelik

Bu araştırmanın kapsamı içerisinde öğrenci başarısının değerlendirilmesinde ilköğretim yönetmeliğine ait maddeler seçilmiş ve Tablo 1’ de sunulmuştur.

Tablo 1

İlköğretim Okulları Yönetmeliğinde Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesinde Ölçme ve Değerlendirilmenin Genel Esasları

Madde 32. Öğrenci başarısının ölçme ve değerlendirilmesinde aşağıdaki esaslar gözetilir;   a) Ders yılı, ölçme ve değerlendirme bakımından birbirini tamamlayan iki dönemden oluşur.   b) Başarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğretim programlarında belirtilen amaçlar ile kazanımlar esas alınır.   c) Ölçme ve değerlendirmede okul, il ve ülke genelinde birlik sağlanır.

ç) Öğrencilerin başarısı; sınavlar, varsa proje ve öğrencilerin performanslarını belirlemeye yönelik çalışmalardan alınan puanlara göre tespit edilir.

d) Öğrencilerin ders, uygulama ve değerlendirme etkinliklerine katılmaları zorunludur.

e) Öğrencilerin performansını belirlemeye yönelik çalışmalar; ders ve etkinliklere katılım ile performans görevlerinden oluşur.

f) Öğrencilerin başarısının değerlendirilmesinde bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor özellikleri bir bütün olarak ele alınır.

g) Öğrencilerin başarısını belirlemek için kullanılan her türlü ölçme araç ve yöntemlerinde, eleştirel ve yaratıcı düşünme, araştırma, sorgulama, problem çözme ve benzeri becerileri ölçen hususlar öne çıkarılır.

ğ) Öğrencilerin başarısının ölçülmesinde kullanılacak araçlar geçerlilik, güvenilirlik, kullanılabilirlik özelliklerine sahip olmalıdır. Ölçülecek kazanımın özelliğine göre ölçme ve değerlendirme araçları için cevap anahtarı, dereceli puanlama anahtarı ya da kontrol listeleri kullanılır.

Puan, Notla Değerlendirme

Madde 33. Öğretmenler, ölçme ve değerlendirmenin genel esasları ile derslerin öğretim programlarında yer alan amaç ve kazanımları dikkate alarak öğrencilere sınav uygular, proje ve öğrenci performansını belirlemeye yönelik çalışmaları yaptırır.

Sınav, proje ve öğrencinin performansına yönelik çalışmalar, 100 tam puan üzerinden değerlendirilir.

Değerlendirme sonuçları, ilgili öğretmen tarafından zamanında e-okul sistemindeki Öğretmen Not Çizelgesi bölümüne puan olarak girilir. Puanlar beşlik sisteme göre nota çevrilerek karneye işlenir.

Puanların not değeri ve derecesi aşağıda gösterilmiştir.

Pekiyi	5	85-100
İyi	4	70-84
Orta	3	55-69
Geçer	2	45-54
Başarısız	1	0-44

Tablo 1 (Devamı)

Dönem puanı, yıl sonu puanı, yıl sonu başarı puanı ve diploma puanı 100 tam puan üzerinden; dönem notu ile yıl sonu notu ise beşlik not sistemine göre Yönetmelik hükümlerince belirlenir. Beşlik not sisteminde başarı dört, başarısızlık bir notla değerlendirilir.   Ölçme ve Değerlendirmenin Niteliği ve Sayısı   Madde 35. 1, 2 ve 3 üncü sınıflarda öğrencilerin gelişimi ile öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilecek olan proje ve öğrenci performanslarını belirlemeye yönelik çalışmalar, öğretmen gözlemlerine dayalı olarak yapılır.   4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda haftalık ders saati üç ve üçten az olan derslerde en az iki, üçten fazla olan derslerde ise en az üç sınav yapılır.   Öğrenciler, bir ders yılında istedikleri ders veya derslerden bireysel ya da grup çalışması şeklinde öğretmen rehberliğinde en az bir proje hazırlar. Öğrencilerin başarılarının belirlenmesinde ders ve etkinliklere katılımı ve performans görevleri de dikkate alınır.   Projeler ve performans görevleri, önceden belirlenen ölçütlere göre hazırlanan değerlendirme ölçeği veya dereceli puanlama anahtarına göre değerlendirilir. Öğrenciler, çalışmalarında yararlandıkları kaynak veya kişileri de belirterek öğretmenin belirleyeceği süre içinde çalışmalarını verirler. Projeler verildikleri dönemde değerlendirilir.   Öğrencilere, her dönemde bütün derslerden en az bir ders ve etkinliklere katılım puanı verilir.   Madde 36. Sınavların zamanı, en az bir hafta önceden öğrencilere duyurulur. Bir sınıfta/şubede bir günde yapılacak sınav sayısı ikiyi geçemez. Sınavların süresi bir ders saatini aşamaz.   Derslerin özelliğine göre;   a) Klasik (Essay) sınav türünde soru sayısının üçten az olmaması,   b) Çoktan seçmeli, eşleştirmeli, kısa cevaplı, açık uçlu, doğru/yanlış, tamamlamalı ve benzeri sınav türlerinde soru sayısının çok ve soruların kısa cevaplı olması,   c) Soruların konulara göre dağılımı yapılırken ağırlık bir önceki sınavdan sonra işlenen konulardan olmak kaydıyla geriye doğru azalan bir oranda ve dönem başından beri işlenen konulardan seçilmesi esastır.

Tablo 1 (Devamı)

Sınavlar

Sınavlardan önce sorularla birlikte cevap anahtarı da hazırlanır ve sınav kağıtları ile birlikte saklanır. Cevap anahtarında her soruya verilecek puanla, ayrıntılı olarak belirtilir. Sınav soruları, imkânlar ölçüsünde çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.

Görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi, teknoloji ve tasarım dersleri dışındaki derslerden, öğretmenlerin iş birliği ve ortak değerlendirme yapabilmelerine imkân vermek üzere her dönemde en az bir sınav birlikte düzenlenir. Bu ortak sınavların sorularıyla birlikte cevap anahtarları da okul zümre öğretmenlerince hazırlanır ve cevap anahtarlarında her soru için verilecek puan belirtilir.

Kopya çeken öğrencinin sınavı geçersiz sayılır ve puanla değerlendirilmez. Ancak, dönem puanının hesaplanmasında aritmetik ortalama alınırken sınav sayısına dâhil edilir. Ayrıca bu durum, ders öğretmenince okul yönetimine bildirilir.

Ortaöğretim kurumlarına öğrenci yerleştirmede değerlendirilmek üzere ilköğretim kurumlarının 8 inci sınıfında Görsel Sanatlar, Teknoloji ve Tasarım, Müzik ve Beden Eğitimi dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce haziran ayında Seviye Belirleme Sınavı yapılır.

Madde 38. Herhangi bir nedenle sınavlara katılmayan, proje ve performans görevini zamanında teslim edemeyen öğrencinin durumu velisine bildirilir. Veli, öğrencinin bunlara katılmama veya zamanında teslim edememe gerekçesini, en geç beş iş günü içinde okul yönetimine yazılı olarak bildirir.

Okul yönetimince özrü uygun görülen öğrenciler, ders öğretmenin belirleyeceği bir zamanda önceden öğrenciye duyurularak dersin niteliğine göre yapılacak değerlendirme etkinliğine alınır. Bu ölçme değerlendirme etkinliği, sınıfta diğer öğrencilerle ders işlenirken yapılabileceği gibi ders dışında da yapılabilir. Öğrenciler, proje ve performans görevini ise öğretmenin belirleyeceği süre içinde teslim eder.

Geçerli özrü olmadan sınava katılmayan veya proje ve performans görevini teslim etmeyen öğrencilerin durumları puanla değerlendirilmez. Ancak aritmetik ortalama alınırken sayıya dâhil edilir.

Ölçme ve Değerlendirme Sonuçlarının Duyurulması

Madde 40. Öğretmenler; sınavların yapıldığı, projelerin teslim edildiği ve performans görevinin verilen süre içerisinde tamamlandığı tarihten başlayarak en geç on iş günü içinde sonuçları öğrencilere bildirir.

Tablo 1 (Devamı)

Yazılı sınav kâğıtları, incelenmek üzere öğrencilere dağıtılır ve varsa yapılan ortak hatalar sınıfta açıklandıktan sonra geri alınarak bir öğretim yılı saklanır. Verilen puanlar, e-okul sisteminin ilgili bölümüne işlenir. Proje ve performans görevleri, öğretmene değerlendirildikten sonra öğrenciye iade edilir ve öğrenci tarafından ders yılı sonuna kadar saklanır.

Öğrencilerin hazırladıkları proje ve performans görevlerinin değerlendirilmesinde kullanılan dereceli puanlama ölçekleri de bir yıl saklanır. Uygun görülen projeler, öğrencileri proje yapmaya özendirme amacıyla sınıf veya okulun uygun yerinde sergilenebilir.

Sınıf Geçme ve Öğretmen Not Çizelgesi

Madde 41. Öğretmenler, her ders için öğrencilere verdikleri puanları e-okul sistemindeki Öğretmen Not Çizelgesine zamanında işler. Dönem sona ermeden önce okul yönetimince, e-okul sisteminden çıktısı alınan Öğretmen Not Çizelgesi ilgili öğretmenlerle birlikte kontrol edilerek imzalanır ve okul müdürü tarafından onaylandıktan sonra dosyasında saklanır.

Bir Dersin Dönem Puanı ve Notu

Madde 42. Bir dersin dönem puanı; 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda, öğrencilerin performanslarını belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmalar ve varsa projeden aldıkları puanların ayrı ayrı ortalamaları ile sınavlardan alınan puanların toplamının aritmetik ortalaması ile belirlenir.

Aritmetik ortalama hesaplanırken bölme işlemi virgülden sonra iki basamak yürütülür. Dönem puanının nota çevrilmesiyle de dönem notu tespit edilir. Dönem puanı, dönem notuna çevrilirken yarım ve yarımdan büyük kesirler, bir üst tam puan olarak değerlendirilir. Dönem puanında bir değişiklik yapılmaz.

Dersteki gelişimlerini yansıtmak amacıyla öğrenciler ürün dosyası hazırlar. Bu dosyalar, öğrencinin gelişim düzeyini belirlemek, öğretim sürecinde gerekli önlemleri almak ve öğrencinin başarısına ilişkin öğrenciye, öğretmene, veliye ve okul yönetimine geri bildirimde bulunmak amacıyla kullanılır.

Davranışlar

Madde 43. İlköğretim okullarının 1 ve 2 nci dönemlerinde her öğrencinin davranışları, belirlenen ölçütler dikkate alınarak 1, 2, 3, 4 ve 5 inci sınıflarda aynı sınıfta ders okutan diğer öğretmenlerin de görüşleri alınarak sınıf öğretmeni tarafından, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda ise şubede ders okutan ders öğretmenlerince değerlendirilir. Bu değerlendirmede ölçütler ve ölçek kullanılır.

Tablo 1 (Devamı)

Öğrenci davranışları 1, 2, 3, 4 ve 5 inci sınıflarda "(1) Geliştirilmeli", "(2) İyi", "(3) Çok iyi" şeklinde; 6, 7 ve 8 inci sınıflarda ise "(1) Yetersiz", "(2) Geliştirilmeli", "(3) Orta", "(4) İyi", "(5) Çok iyi" şeklinde değerlendirilir.   Davranış ölçütlerine göre öğretmenler tarafından verilen notlar, e-okul sistemine aktarılır. Davranış notu ve puanı hesaplamaları bu sistemde yapılır.   6, 7 ve 8 inci sınıflarda tüm dersler için, ders okutan öğretmenlerin her bir ölçüte vermiş oldukları notların aritmetik ortalaması alınarak öğrencinin o ölçüte ait dönem notu elde edilir. Her bir ölçütün iki döneme ait notlarının aritmetik ortalaması alınarak ölçütün yıl sonu davranış notu bulunur. Tüm ölçütlerin yıl sonu notlarının aritmetik ortalaması alınarak davranış notu; davranış notu 20 (yirmi) ile çarpılarak davranış puanı bulunur. Dönem notu ve davranış notu belirlenirken bölme işlemi virgülden sonra iki basamak yürütülür.   1 ve 2 nci döneme ait öğrenci davranışlarını değerlendirme sonuçları işlenir, sonuçlar e-okul sistemine girilerek sistemden çıktısı alınan çizelge, öğretmen tarafından dönem sona ermeden 5 (beş) gün önce okul yönetimine teslim edilir.   6, 7 ve 8 inci sınıflarda ise davranış ölçütleri, ölçütlerin dönem notları ile davranış notu ve davranış puanı öğrenci karnelerinde belirtilir. E-okul sisteminde davranış ölçütlerinin dönem notu ve yıl sonu notu hesaplanırken kesirli sayılar tama dönüştürülmez.   Ölçütlerin dönem notları karneye yazılırken yarım ve yarımdan büyük kesirler bir üst tam nota çevrilir.   Öğrencilerin davranışları; Okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık belirtilen ölçütlere göre değerlendirilir.   Öğretmenler, öğrencilerin davranışlarını belirlenen ölçütlere ait açıklamaları da dikkate alarak gözlem yoluyla değerlendirir Öğrencilerin davranış ölçütlerine ait değerlendirme sonuçları çizelgeye işlenir ve onaylanır   Okul yönetimince, 6, 7 ve 8 inci sınıflara ait öğrencilerin davranış ölçütlerine ait dönem notu, yıl sonu notu ile davranış notu ve davranış puanlarının işlendiği çizelgenin, e-okul sisteminden çıktısı alınır, ders öğretmenlerine imzalatılarak saklanır .   Öğrenci Karnesi   Madde 45. Öğrencilere, e-okul sistemindeki bilgiler esas alınarak her dönem sonunda karne verilir. Karnede, öğrencinin derslerdeki başarısı ile davranışlarına ilişkin değerlendirme sonuçları,

Tablo 1 (Devamı)

sosyal etkinlik çalışmaları ve okula devam durumu gösterilir.   Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi   Madde 47. İlköğretimde öğrenci, kendi yaş grubu içinde bir bütün olarak yetiştirilir ve değerlendirilir. İlköğretim, öğrencilerin derslerdeki başarısızlığına bakılarak elenecekleri bir dönem değil, öğretim programlarında öngörülen derslerin ve sosyal etkinlik çalışmalarının ortak katkısıyla ilgi ve yeteneği ölçüsünde yetiştirilecekleri bir dönem olarak değerlendirilir.   Buna göre;   a) Öğrencinin ders yılındaki başarısı, tüm dersler ile sosyal etkinlik çalışmalarındaki durumu, sınavlar, projeler, performans görevleri, ders ve etkinliklere katılım ve Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi ile öğrencilerden ulaşmaları beklenen kazanımlar dikkate alınarak değerlendirilir ve başarılı öğrenciler doğrudan bir üst sınıfa geçirilir.   b) Sınıf seviyesine göre yeterli başarıyı gösteremeyen öğrenciler için sınıf veya branş öğretmenleri, varsa okul rehber öğretmeni, okul yönetimi ve velilerle birlikte öğrenci, okul ve çevrenin durumuna göre alınacak tedbirler belirlenir. Gerekğinde ilköğretim müfettişlerinin rehberliğinden de yararlanılarak kararlaştırılan önlemler uygulanır ve uygulama sonuçları ile ilgili rapor düzenlenir.   c) Alınan bütün önlemlere rağmen bir üst sınıfı başarmada güçlüklerle karşılaşabilecek öğrencilerin sınıf geçmesi veya sınıf tekrarına ikinci dönemin son haftasında 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda ise şube öğretmenler kurulunda, 4 ve 5 inci sınıflarda şube öğretmenler kurulunun oluşturulamaması hâlinde okul müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında sınıf öğretmeni ile varsa okulun rehber öğretmeni tarafından karar verilir. Alınan gerekçeli karar, Ders Yılı Sonu Şube Öğretmenler Kurulu Öğrenci Kişisel Değerlendirme Tutanağı'na yazılarak e-okul sisteminin ilgili bölümüne işlenir. Tutanağın bir örneği ders yılı sonu şube öğretmenler kurulu karar dosyasında saklanır.   Ayrıca veli de bilgilendirilir. Bu kararda, oyların eşitliği hâlinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.   ç) Kurul kararıyla sınıf geçen öğrencilerin notları değiştirilmez. Okul kayıtlarına, "Şube Öğretmenler Kurulu Kararıyla Geçti" veya "Sınıf Tekrarına Karar Verildi" ibaresi yazılır. Bu durum öğrencinin karnesinde de belirtilir.

Kaynak: (MEB, 2010).

Öğrenciye geri bildirim vermek demek, öğrencinin neleri yeterince öğrendiği, neleri eksik bildiği ve eksiklerini nasıl gidereceği konularında ona bilgi vermek demektir. Öğrenciye sadece sınav notunu bildirmek, çok genel nitelikli bir geri bildirim değildir; notun yanı sıra öğrenciye eksiklerinin neler olduğu ve bunları nasıl giderebileceği de bildirilmelidir (Küçük, 2002).

1.4. Fen ve Teknoloji Öğretiminde Değerlendirme Yaklaşımları

Fen bilimleri eğitiminde bilimsel süreçleri kullanarak, bilimsel düşünmeyi ve problem çözme öğrenme, araç tasarlama, öğrenilen bilgiyi gerçek durumlara uygulama, günlük hayattaki problemlere çözüm bulabilme, bilimin özüne karşı olumlu tutum ve değere sahip olma fen eğitiminin amaçları arasında yer almaktadır (Şenocak ve Taşkesenligil, 2005; Çalışkan 2009).

“Öğrenci başarısını ölçmek için her derse ait ölçme değerlendirme yapılır” (Arı, 2008). Fen ve teknoloji eğitiminde kullanılan ölçme ve değerlendirmeler, öğrencilerin fen konularındaki öğrenme durumlarını teşhis ederek öğretim programında belirtilen kazanımların edinim düzeyini belirleme, öğrenmeyi daha anlamlı ve derin hale getirebilmek amacı ile dönüt sağlama, öğrencilerin gelecekteki öğrenme ihtiyaçlarını belirleme, velilere çocuklarının öğrenmesi ile ilgili bilgi sağlama, öğretme stratejilerinin ve program içeriğinin dengeli ve etkili olup olmadığını izleme şeklinde olabilir (MEB, 2006).

Fen ve Teknoloji Dersi 6, 7 ve 8. Sınıf Öğretim Programı'nın değerlendirmeye bakış açısı ve vurguladığı noktalar Tablo 2'de gösterilmiştir .

Tablo 2*Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlendirmenin Özellikleri*

Daha az vurgu	Daha çok vurgu
Öğretme ve öğrenmeden bağımsız bir değerlendirme	Öğrenmenin bir parçası olan değerlendirme
Ezbere, kolay öğrenilen bilgileri değerlendirme	Anlamalı ve derin öğrenilen bilgileri değerlendirme
Birbirinden bağımsız parçalı bilgileri değerlendirme	İyi yapılanmış bir bilgi ağını değerlendirme
Bilimsel bilgiyi değerlendirme	Bilimsel anlamayı ve bilimsel mantığı değerlendirme
Öğrencinin bilmediğini öğrenmek için değerlendirme	Öğrencinin ne anladığını değerlendirme
Dönem sonu değerlendirme etkinlikleri	Dönem boyunca devam eden değerlendirme etkinlikleri
Sadece öğretmenin değerlendirmesi	Öğretmenle beraber grupça ve kendini değerlendirme

(MEB, 2006).

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin yeni ölçme-değerlendirme yaklaşımlarından en fazla performans değerlendirme görevini, proje ve poster ödevlerini kullandıkları, bazı öğretmenlerin öğrenci ürün dosyası tutturmaya çalıştıkları fakat bilgi ve deneyim eksikliğinden kaynaklanan sorunlardan dolayı bunları pratiğe yansıtmada problemlerle karşılaştıkları ve bunların yanında sınıfların kalabalık olmasının da, öğretmenlerin ölçme-değerlendirme tekniklerini kullanmada bazı problemler yaşamalarına sebep olduğu ileri sürülmektedir (Çepni ve Çil, 2009).

Sınıf öğretmenleri fen ve teknoloji dersinde çoğunlukla çoktan seçmeli testlerin cevaplamının az zaman aldığı, puanlamanın objektif olduğu ve değişik eğitim kademelerinde kullanıldığından tercih etmektedirler. Öğretmenler klasik yazılı sınavlarda soruların hazırlanmasının kolay ve az zaman aldığı, aynı zamanda puanlamanın öğretmen kanısına dayandığı görüşüne sahiptir. Ölçme ve değerlendirmeyi, öğretmenler öğretimde eksik yönleri belirlemek ve öğrencileri tanımak ve onlar hakkında bilgi edinmek için kullanmaktadır (Candur, 2007).

Acat, Karadağ ve Kaplan (2012) yaptıkları çalışmada fen ve teknoloji derslerinde farklı bakış açılarına izin verildiği demokratik bir ortamın varlığını, öğrencilerin her konuda söz hakkına sahip olduğunu ve öğrencilerin öğretim sürecini öğretmenle beraber ortak yönettikleri ve kendi öğretimlerini sorgulayabildikleri sonuçlarına ulaşmışlardır

1.5. Öğrenci Kontrol İdeolojileri

İçinde yaşadığımız toplum ve dünya hakkında sahip olduğumuz temel varsayımlar, bizim insan ve çevreye karşı olan tavrımızı belirler; düşünce ve davranışlarımızı yönlendirir. Öğretmenin sahip olduğu değerler, inançlar ve düşünceler sınıfta öğrencilerle olan iletişim ve etkileşimi belirleyebilmektedir (Turan, 2004). Öğretmen ve öğrenciler sınıfın vazgeçilmez elemanlarıdır. Sınıf sosyal bir sistem olan okulun alt sistemidir. Okulun etkisine ve kültürüne pek çok faktör etki etmesine rağmen en önemli motif öğrenci kontrolüdür. Öğrenci kontrolü, okulun sosyal yapısının birleştirici teması olarak görülür (Willower ve Jones, 1963; Akt. Gaffney, 1996; Altuğ, 2007).

Öğrenci kontrolü, okulların organizasyonel yaşamın merkezinde yer almakta ve okul yaşamının tehdit etmektedir. Öğrenci kontrol problemleri, öğretmen-öğretmen ve öğretmen-yönetici ilişkilerinin büyük bölümünde belirleyici olmaktadır. Her okulun, öğrenci kontrolü ile ilgili üyeleri üzerinde etkileri olan üstün ideolojileri vardır. Öğretmenler, disiplin konusunda yumuşak algılanmaktan korktukları için sınıfta yenilikçi çalışmaları gerçekleştirmeye isteksizdirler. Araştırmalar, okulların yüzleştiği en büyük problemin disiplin olduğunu göstermektedir (Altuğ, 2007).

Okulda ve sınıfta disiplin sağlanması dendiğinde, daha çok öğrenci davranışının okul yönetimi veya öğretmen tarafından kontrol edilmesi anlaşılır (Şişman, 2003). Okul ortamındaki öğrenci davranışlarını temel belirleyici olan öğretmenin öğrenciye yaklaşma biçimi artık öğretmenin otoritesinin kabul edildiği tek yanlı bir iletişim değil, öğrencinin etkin olduğu ve değer verildiği karşılıklı bir iletişim olgusudur (Sünbül, 2006).

Öğrencilere kendi kendilerini kontrol etme, kendi davranışlarını denetleme ve kendilerini yönetme becerisi kazandırıldığında, dışsal kontrol mekanizmalarına gerek kalmayabilir. Öğrenciler, bir başkası tarafından kontrol edilmek yerine, kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğrenmelidirler. Bu anlamda disiplin, bir anda gerçekleştirilebilecek bir şey değil, zaman içinde öğrenilebilecek ve içselleştirilebilecek bir alışkanlıktır (Şişman, 2003).

Öğretmenlerin öğrencilerin otonomisini ve özerkliğini destekleme davranışı, bir çok kuramcı tarafından iyi hümanistik öğretimin bir kalite göstergesi olarak ele alınmıştır (Assor, Kaplan ve Rond, 2002; Akt: Sünbül, 2006). Willower ve arkadaşları (1973) tarafından ileri sürülen kontrol ideolojisi kavramı öğretmenin

öğrenciye yaklaşım biçimini de ele almıştır. Willower' a göre öğrenci kontrolü, sosyal kontrolün bir şeklidir. Kontrol ideolojisi baskı, zorlama, alay etme gibi cezalandırıcı durumlara dayandırılabilceği gibi dışarıdan gelen bir baskı ya da disiplin yerine kişinin kendi kendisi disipline etmesini içeren iyimser bir yaklaşım da olabilir (Sünbül, 2006).

Öğretmenlerin kontrol ideolojisi iki farklı bakış açısıyla açıklanmaya çalışılmıştır (Yılmaz, 2002; Altuğ, 2007).

1.5.1. Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi

Gözetimsel yönetim modeli, katı ve öncelikle düzenin sağlanması ile ilgilenen yüksek derecede kontrollü ortama sahip bir sınıf atmosferini anlatır. Öğrenciler görünüşlerine, davranışlarına ve ailelerinin sosyal statülerine göre kalıplaşmışlardır (Lunenberg ve Schmidt, 1989; Hoy, 2001). Gözetimsel yönetim modelini benimsemiş öğretmenler, okulu katı öğrenci- öğretmen hiyerarşisine sahip despot bir kuruluş olarak düşünürler; güç ve iletişim akışı aşağı doğru tek taraflıdır. Öğrenciler öğretmenin kararlarını kayıtsız yerine getirmelidirler. Öğrencilerin kötü davranışı kişisel kusur olarak görülür; öğrenciler cezai uygulama ile kontrol edilmesi gereken sorumsuz ve disiplinsiz insanlardır. Kişiliksizlik, karamsarlık ve gözlenebilir güvensizlik duyguları gözetimsel okulun atmosferini doldurur (Lunenberg ve Schmidt, 1989). Öğrenciler öğretmenin vermiş olduğu her yönergeyi harfiyen yerine getirmekle yükümlü, kafaları bilgi ile doldurulmayı bekleyen boş objeler olarak görülür (Baş, 2011).

Öğrenci kontrol ideolojisinin öğretmen çöküşü ile ilgili olduğu ileri sürülmektedir. Gözetimsel öğrenci kontrol ideolojisine sahip öğretmenler moral

olarak, çökmeye daha meyillidir. Bu hipotez, literatürce desteklenmektedir. Gözetimsel ideoloji sahip öğretmenler öğrencilerin sorumsuz, güvenilmez ve disiplinsiz olduklarını düşünürler. Gözetimsel öğrenci kontrol ideolojisine sahip öğretmenlerin daha fazla duygusal bitkinlik, kendine yabancılaşma ve kişisel başarı eksikliği yaşadığını göstermektedir ve dıştan kontrol edilmeye daha fazla eğilim gösterirler. Psikolojik olarak yıpranan ve daha fazla dıştan kontrol edilen bu öğretmenler öğrencilere, diğer öğretmenlere nazaran daha negatif yaklaşırlar. Eğer eğitim sisteminin mükemmel olması isteniyorsa öğretmenlerin alış sağlığı öncelikli olmalıdır. Çünkü öğretmenler öğrencilerde mükemmelliği yakalamak için gerekli öğelerdir (Cacavide ve Lunenburg, 1991).

Gözetimci ideoloji; emirlerin uygulanmasıyla ilgilenen katı ve yüksek kontrollü sınıf yönetimine göndermede bulunur. Bu yaklaşımda, örgütler kuralların korunmasını yüksek düzeyde kontrol ile sağlamaktadır (Willover vd., 1973).

Öğretmenler arasında gözetimselliğin egemen olduğu okullarda öncelikli vurgunun düzen sağlama üzerine yapıldığı, katı ve yüksek derecede kontrollü ortamların oluştuğu görülmektedir. Öğrenciler; kıyafet, davranış ve ailevi sosyo-ekonomik durum gibi özellik kümeleri tabanlı basmakalıp kategorilerde görülürler. Gözetimsel bir okulda, öğrenciler, despot yönetim, keskin bir öğrenci- öğretmen ayrımı ve kararlara kayıtsız uyulmanın beklenmesini gibi durumlarla karşı karşıyadır. Öğretmenler, öğrencinin davranışını anlamak için çaba sarf etmezler; çünkü aslında yanlış davranışı ahlaki açıdan değerlendirir ve kişisel kusur olarak görürler. (Kottkamp ve Mulhern, 1987; Hoy, 2001). Sorumsuz ve disiplinsiz öğrenci davranışları bir takım ceza yöntemleri ile bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Bu

açından umutsuzluk, korku, güvensizlik, ceza vb. faktörler gözetimci okulun özellikleri arasındadır (Baş, 2011).

Yasaklayıcı ve aşırı kontrolü kullanan öğretmen özellikleri :

- Yüksek dogmatizm
- Moralistik bir yaklaşım
- Eleştiriye kapalı olma
- Düzenin sağlanması
- İlgisiz, kayıtsız
- Kendini gerçekleştirememiş
- Öğrencilerle sürekli fikir ayrılığı yaşama
- Ürkek ve çekingen
- Öğrenciyi reddetme ve düşmanlık duyma
- Düşük benlik algısı
- Espirili olmayan
- Öğrenciye duyulan güvensizlik
- Grup çalışmasında gruba uyum sağlayamama
- Yeniliklere açık olmayan
- Öğrencilere daha dogmatik ve kapalı ortam oluşturma
- Öğrenme süreci fazla ilginç olmayan ve oldukça problemlili sınıf ortamı
- Gergin, sinirli, endişeli ve vesveseli
- Öğrenciler ile anlaşmazlık yaşama
- Öğrenciyi reddetme ve cezalandırma

Kaynak: Fymier, 1993; Mintz, 1997; Edwars, 2000; Akt. Sünbül, 2006)

1.5.2. İnsancıl Öğrenci Kontrol İdeolojisi

İnsancıl öğrenci kontrol ideolojisi, okulu eğitsel bir topluluk olarak kavrar. Öğrencilerin kooperatif etkileşim ve deneyimler ile birbirlerinden öğrendiklerine vurgu yapar (Cadavid ve Lunenburg, 1991). Öğretmenlerin katı kontrolü yerine öğrencilerin kendi kendilerini kontrolü kabul edilir (Baş, 2011).

Öğrencinin bireyselliğini ön plana çıkaran ve öğrencinin ihtiyaçlarını karşılayabileceği demokratik okul ve sınıf ortamının yaratıldığı bir ideolojiye göndermede bulunur. İnsancıl öğrenci kontrol ideolojisi, öğrencinin görüşlerini güvenilir bulur ve öğrenciye kendiliğinden disiplin sağlaması, başkalarına karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi olması için güven verme anlamına gelir. Öğretmenler öğrenciler ile olumlu yakın ilişkiler kurar (Hoy, 2001; Baş, 2011).

Bu yaklaşımın temelinde, insanın doğru yapacağına inanmak ve güvenmek vardır. Eğer insan yanlış yapıyorsa, bunu düzeltmek için dış etkiden çok o insanın iç dünyasındaki anlayışı ve kavrayışı uyandırarak kendi kendine doğruya ulaşması sağlanmalıdır. Bu ideoloji; öğrencileri kabullenmeyi, güveni ve kendi disiplinleri ile sorumluluklarını alabilmeleri konusundaki iyimserliği vurgular (Cadavid ve Lunenburg, 1991; Hoy, 2001). Kişilerarası ilişkiler yakın, sıcak ve dostçadır. Öğrenme ve davranış ahlaksal açıdan değil, psikolojik ve sosyolojik açılardan yorumlanmaktadır. Katı ve kuralcı öğretmen kontrolünün yerini kendiliğinden disiplin ve düzenleme almıştır. Öğretmenler, okulu öğretmenler ve öğrencilerin gelişmiş kendi başlarına karar verebilen özelliklerinin ve iki taraflı iletişimin olduğu demokratik kuruluşlar olarak görürler. Hümanist bir yönelim iyimserlik, açıklık, esneklik, anlayış ve öğrencilerin gelişmiş kendi başlarına karar verme özellikleri ile

öne çıkmaktadır. Hem öğretmenler hem öğrenciler kendi iradeleri ile hareket etmeye ve sonrasında bu hareketlerin sorumluluğunu almaya isteklidirler (Hoy, 2001).

Etkin ve amaca dönük bir eğitim ortamının gerçekleşmesi, kaygı ve gerilimi ortadan kaldırmaktan geçer. Kaygı, öğrencinin zihinsel potansiyelini yansıtmasını engelleyen, bu nedenle öğrenmeyi ve kişilik gelişimini olumsuz etkileyen bir unsurdur (Aydın, 2003). Öğrencilerin sosyal yaşamları ve eğitim-öğretim deneyimlerini bir bütün olarak algılaması, onların hem eğitim-öğretim etkinliklerinden en yüksek düzeyde fayda sağlamasına hem de kendi sosyal becerilerini geliştirmelerine yardım eder (Aypay, Aypay ve Demirhan, 2009).

Etkili öğretmenler, sınıflarını daha kolay yönetirler. Başarısız öğretmenler ise sınıflarında daha çok disiplin sağlamaya çalışırlar. Öğretmenin sınıf içindeki temel rolü, öğrenciler üzerinde baskı kurmak, onları yakın gözetim ve denetim altında tutmak yerine, onların kendi kendilerini kontrol edebilmelerini sağlamak olmalıdır. Eğer öğretmen, sınıf ortamını dostça, adil ve ciddi bir biçimde örgütlemişse ve kendine güveni de varsa rahat hareket edebilecektir. Öğrenciler de gerçekten öğretmenin kendileriyle ilgilenen, öğrenmelerine yardımcı olan biri olduğunu ve onun dikkatinin kendileri üzerinde olduğunu hissedersen, fazla sorun yaşanmayacaktır (Şişman, 2003).

İnsancıl öğrenci kontrol ideolojisine sahip öğretmenler, öğrencilerinin işbirliği ve yaşayarak öğrenme kapasitelerine sahip olduğu inancını taşırlar (Hoy ve Woolfolk, 1990; Akt. Celep, 2000). Aynı zamanda bu öğretmenler, öğrencilerle ilişkilerinde karşılıklı arkadaşlık ve saygıya dayalı bir ortam hazırlarlar. Sabırlı, sempatik ve öğrencilerin korku ve çekince duymadan yaklaştığı kişilerdir.

Öğrencilerin öneri, görüş ve düşüncelerini dikkate alarak, onları disiplin ve bağımsızlık konularında cesaretlendirirler. Öğrencilerin yaptıkları yanlış davranışları anlamaya çalışır ve onlarla ilgilenirken esnek ve hoşgörülüdürler (Schmidt, 1992).

İnsancıl kontrolü kullanan öğretmen özellikleri:

- Daha az dogmatik
- Ahlaki kurallara karşı katı olmama
- Öğrenci eleştirisine açık olma
- Daha az sınıf düzeni merkezli olma
- Daha az duygusal ilgisiz olma
- Kendini gerçekleştirmiş olma
- Öğrenci fikirlerini daha fazla kabul
- Rahat ve atak
- Dostça
- Yüksek benlik algısı
- Daha fazla esprili
- Daha fazla güven
- Yüksek liderlik eğilimi
- Yeniliklere açık olan
- Öğrencilerin daha çok katıldığı etkinliklerde bulunduğu ortam sağlama
- Farklı alternatif bulma,
- Daha fazla açık uçlu soru kullanma, daha az teorik bilgi verme, yaratıcı olma
- Duygusal olgunluk, uygunluk, sosyallik
- Öğrenciyi daha az riske etmek
- Öğrencilere daha fazla teşvik ve destek verme

Kaynak: (Fymier, 1993; Mintz, 1997; Edwars, 2000; Akt.Sünbül, 2006)

Açıklanan bilgiler ışığında Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimlerinin niteliği ve bu nitelik ile öğrencileri algılayış biçimini belirleyen öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiyi incelemek için Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

1.6. Problem Cümlesi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri arasında bir ilişki var mıdır?

1.6.1. Alt Problemler

1. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri ne düzeydedir?

2. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?

3. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?

4. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri öğretmenlerin yaşına göre farklılaşmakta mıdır?

5. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri, öğretmenlerin ders dışı yapılan faaliyetlere göre farklılaşmakta mıdır?

6. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri sınıf mevcuduna göre farklılaşmakta mıdır?

7. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ve gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri, öğretmenlerin haftalık ders saatine göre farklılaşmakta mıdır?

1.7. Araştırmanın Önemi

Eğitimin kalitesi öğretmen nitelikleriyle yakından ilişkilidir. Öğretmenler, öğrencilerinin hayata hazırlanmalarında kilit bir rol oynamaktadır (Aypay, 2011). Öğretim programları sonunda öğrencileri yeteneklerine göre değerlendirerek ilgili alanlara yönlendirmede öğretmenlere büyük bir görev düşmektedir. Amacından sapmış bir değerlendirme, hem programa hem öğrenciye zarar verebilir.

Günümüz eğitim sisteminde öğretmenler not verirken her ne kadar çeşitli ölçütler kullansalar da öğretmen, sınıf içindeki tek gözlemci ve karar vericidir (MEB, 2010). Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin kanaat notu vermek için kullandıkları yöntemlerin kendi kontrolleri altında olduğunu ve okulda mevcut olan sıkı not verme politikalarına bakılmaksızın not vermede kullanılan söz konusu bu yöntemlerin değişken olma eğilimini gösterdiği bulunmuştur (Cizek, Fitzgerald ve Rachor, 1996; Cicmanec, 2001). Bazı öğretmenler, öğrenci davranışlarını kontrol etmek için düşük not verme eğilimi gösterebilmektedir (Sadık, 2008; Tekin, 2008).

Sınıftaki her öğrenci eşsiz, kendine özgü ve biriciktir. Sınıfta pozitif bir öğrenme iklimi oluşturma, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilmelerine ve potansiyellerini ortaya koyabilmelerine fırsat sağlamalıdır (Turan, 2004). Duyuşsal

özellikler öğrenci başarısını etkileyen en önemli faktörlerdir. Fen bilimleri, öğrenciler tarafından zor bir alan olarak algılanmaktadır (Uzun, Gelbal ve Öğretmen, 2010; Bayraktar, 2010). Öğrencilerdeki fen dersinin zor bir alan olduğu ve herkes tarafından başarılamayacağı şeklindeki inançlar ilköğretim yıllarından itibaren değiştirilmeye çalışılmalı ve öğrencilere bu derse ilişkin olumlu tutumlar kazandırılmalıdır (Bayraktar, 2010). Fen ve Teknoloji öğretmenlerin not verme yönelimi, öğrenci kontrol ideolojisi ile ilişkisinin belirlenmesi sınıf atmosferinin durumu, akademik başarı ve değerlendirmenin verimliliği açısından önemli bir etkiye sahiptir.

1.8.Tanımlar

Not: Öğrenci başarı derecesini bildiren ölçüdür (Tekin, 2009).

Not verme yönelimi: Not vermede kullanılan yaklaşımdır.

Gözetimci Kontrol İdeolojisi: Katı ve yüksek derecede kontrole dayanan bir ortamda emirlere bağlı sınıf atmosferidir (Yılmaz, 2002; Altuğ, 2007).

II.BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, hazırlanması ve uygulanması ile verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bu çalışmada iki değişken arasındaki birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeye çalışan ilişkisel model kullanılmıştır.

İlişkisel araştırma modelleri; iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2006).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Ankara merkez ilçelerinde 520 ilköğretim okulunda çalışan 1081 (401'i erkek, 680'i kadın) Fen ve Teknoloji öğretmenlerinden maksimum kolay erişilebilir çalışma grubu tekniği ile seçilen ve araştırmaya katılmak isteyen 255 okuldaki toplam 381 Fen ve Teknoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Tablo 3' te araştırmanın çalışma grubunun özelliklerine ilişkin dağılımlar sunulmuştur.

Tablo 3*Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları*

<i>Çalışma Grubunun Kıdem Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Kıdem	f	%
1 yıldan az	30	7,9
1-5 yıl arası	100	26,2
5-10 yıl arası	88	23,1
10 yıl üstü	163	42,8
Toplam	381	100
<i>Çalışma Grubunun Cinsiyet Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Cinsiyet	f	%
Kadın	269	70,6
Erkek	112	29,4
Toplam	381	100
<i>Çalışma Grubunun Yaş Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Yaş	f	%
20-30 arası	148	38,8
31-40 arası	146	38,3
41-50 arası	72	18,9
51 üstü	15	3,9
Toplam	381	100,0
<i>Çalışma Grubunun Ders Dışı Faaliyet Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Ders dışı faaliyet	f	%
Evet	153	40,2
Hayır	228	59,8
Toplam	381	100
<i>Çalışma Grubunun Sınıf Mevcudu Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Sınıf Mevcudu	f	%
10-20 arası	90	23,6
21-30 arası	172	45,1
31-40 arası	97	25,5
41 üstü	22	5,8
Toplam	381	100,0
<i>Çalışma Grubunun haftalık Ders Saati Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları</i>		
Haftalık ders saati	f	%
10-16 saat	88	23,1
17-24 saat	178	46,7
25-30 saat	115	30,2
Toplam	381	100

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın verileri aşağıdaki ölçekler aracılığıyla toplanmıştır.

a) *Not Verme Yönelimi Ölçeği*: Araştırma kapsamında araştırmacı tarafından geliştirilen Not Verme Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeği geliştirme aşamasında ilgili alan taraması yapılmış ve Fen ve Teknoloji öğretmenlerinden 7 kişinin görüşleri alınarak maddeler oluşturulmuştur. Ölçeğin şekillenmesinde Koplman'ın (2007) hazırladığı ölçme aracından yararlanılmıştır. Daha sonra, hazırlanan ölçekle ilgili Eğitim Fakültesinde görevli üç öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Ölçekte yer alan iki maddede düzeltmeler yapılmıştır. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinden oluşan 69 kişilik bir gruba ölçeğin maddeleri ön uygulama şeklinde uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda 32 maddeden 5 madde elenmiş ve ölçekte yer alan madde sayısı 27 olarak belirlenmiştir. Ölçek kolay erişilebilir çalışma grubu seçimi tekniği ile belirlenen gruba uygulandıktan sonra elde edilen verilerden 381 adet verinin eksiksiz olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği ve faktörlerinin belirlenmesi için faktör analizinin yapılması kararlaştırılmıştır. Bunun için SPSS 13.0 programı kullanılmıştır.

Faktör analizi yapılmadan önce, faktör analizinin uygulanacağı çalışma grubunun yeterliliğinin ölçülmesi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testlerine başvurulmuş ve ölçeğin KMO kat sayısı 0.78 ve Bartlett test değeri 2392.024 olarak anlamlı bulunmuştur. Verilerin faktör analizi için uygunluğu KMO kat sayısının 0,60' dan yüksek ve Bartlett testinin de anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2002). İlgili değerlere göre bu çalışmanın verileri faktör analizi için uygundur. Not Verme Yönelimi

ölçeğinde yer alan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27. maddeleri ters kodlanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda 3, 4, 16, 17 ve 26. maddelerin tek bir boyutta ağırlıklı bulunamayışlarından dolayı silinmesi uygun görülmüştür. Faktör analizinde herhangi bir maddenin iki ayrı faktör altında yüksek faktör yükü alması durumunda faktör yük değerlerinin arasındaki farkın en az 0.10 olmasına, maddelerin faktör yük değerlerinin en az 0.30 olmasına ve tek faktör altında bulunmasına dikkat edilmelidir (Büyüköztürk, 2002).

Buna göre ölçek üç faktörlü bir yapı almıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği .73 olarak belirlenmiş, toplam varyasyonun % 42'sini açıkladığına ulaşılmıştır. Faktör analizi ile meydana gelen faktör yükleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Not Verme Yönelim Ölçeği Maddelerin Varimax Döndürme Sonrası Faktör Yükleri

Maddeler	1. Faktör Yükü	2. Faktör Yükü	3. Faktör Yükü
23. Öğrencilerin dersime ilgi ve alakalarını not verirken dikkate alırım.	.750		
6. Derse ilgi gösteren fakat bunu sınavlara yansıtamayan öğrencilere ek puan veririm.	.699		
2. Öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışı davranışlarına bakarak ek puan veririm	.660		
4. Dersim dışında verdiğim görevleri yapanların ek puan alacaklarını belirtirim.	.611		
14. Öğrencilerin öğretmenlerine karşı davranışlarını not verirken dikkate alırım.	.608		
18. Öğrencilerin derse devamlılığı, ders ve etkinliklere katılım notunu belirlemede etkilidir.	.603		
22. Öğrenciler konuya ilgi duymadıklarında ,sınavlarda aynı konudan soru çıkacağını belirtirim.	.544		
21. Öğrencilerin dersime karşı tutumu not vermeme etkiler.	.505		
24. Öğrencilerin yıl sonu notlarının en büyük yüzdesini, ders içi etkinliklere katılım notu oluşturmalıdır.	.497		
25. Proje ve performans ödevlerinde öğrencilerin gayretini, konuları öğrenmelerinden daha çok önemserim.	.441		
11. Öğrencilere not vermede kullandığım ölçütler hakkında bilgi veririm.		.714	
9. Öğrencinin aldığı not hakkında şüpheleri varsa nedenlerini açıklamaktan çekinmem.		.713	

8. Sınavda öğrencilerin uymaları gereken kuralları doğru anlamalarını sağlarım.	.655	
13. Öğrenci velilerine öğrencilerin notları hakkında bilgi veririm.	.646	
10. Sınav sonuçlarını en kısa zamanda öğrencilere ilan ederim.	.631	
12. Puanlamayı yaparken sadece sonuca değil, aynı zamanda gidiş yoluna da puan veririm.	.541	
7. Verdiğim notu kişisel görüşlerimden çok objektif kanıtlara dayandırırım.	.460	
19. Okul idarecilerinin not konusundaki beklentileri not vermeme etkiler.		.830
27. Öğrencinin kılık kıyafetini, dersle ilgili çalışmalarına verdiğim notu etkiler.		.767
5. Öğrencilerin diğer derslerdeki başarıları, benim değerlendirme notumu etkiler.		.634
1. Sınıfın geneli başarısız olduğunda herkese ek puan veririm.		.567
20. Yönetmeliğin getireceği prosedürler nedeniyle sene içinde yetersiz olan öğrencilere zayıf not vermekten kaçınıyorum.		.562
15. Yönetmelik öğrencilere not verme konusunda beni kısıtlar.		.481
Birikimli Varyans %		42

Ölçeğin tüm maddelerinden alınan puanlar arasında bir tutarlılığın olup olmadığına karar vermek için bir iç tutarlılık ölçütü olan Cronbach-Alpha güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Güvenilirlik kat sayısı 0,60 ve üstünde olan ölçekler oldukça güvenilir (Büyüköztürk, 2002), 0,80 ve üstünde olan ölçekler ise yüksek düzeyde güvenilir ölçekler olarak kabul edilmektedirler (Özdamar, 1999). Ölçekte yer alan faktörlerin madde sayısı ve bu faktörlerin güvenilirliği aşağıdaki gibidir:

(1) Öğretmen Kanaati; 10 madde ve güvenilirlik katsayısı .80 olarak belirlenmiştir.

(2) Dış Otorite; 6 madde ve güvenilirlik katsayısı .75 olarak belirlenmiştir.

(3) Nesnellik; 7 madde ve güvenilirlik katsayısı .73 olarak belirlenmiştir.

Not Verme Yönelimi ölçeğinden boyutlar bazında alınan yüksek puan öğretmenlerin ilgili boyutun içerdiği davranışları sergileme sıklığının yüksek

olduğunu göstermektedir. Boyutlardan alınan düşük puan ise tam tersi bir durumu göstermektedir.

b) *Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği*: Bu ölçek öğretmenlerinin öğrenci kontrol ideolojilerine yönelik görüşlerini belirlemek için Willower, Eidell, ve Hoy 1973 yılında oluşturulmuş, Yılmaz (2002) tarafından orijinalinden Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 10 madde ile tek boyut oluşturmakta bu tek boyutun toplam varyasyonun %30'unu açıklamaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısını .72 olduğunu belirlemiştir. Bu çalışmada, *Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği* gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Elde edilen veri analizleri sonucunda, 10 madde tek boyutta yer almaktadır ve ölçeğin güvenirlik katsayısını .71 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin faktör yükleri Tablo 4 verilmiştir.

Tablo 5

Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeği Maddelerinin Varimax Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör yükü
8. Öğretmenlerle öğrencilerin okuldaki statülerinin farklı olduğu öğrencilere sık sık hatırlatılmalıdır.	.707
3 .En iyi müdür, öğrencilerin disiplin altına alınmasında öğretmenlerine kayıtsız şartsız destekleyen müdürdür.	.621
2 .Öğretmenlerine karşı gelen öğrencilere öğretmenin sert bir tutum sergilemesi doğru bir disiplin tekniğidir.	.606
9. Okuldaki eşya ve binalara zarar veren öğrenciler, ciddi şekilde cezalandırılmalıdır.	.579
1.Öğrenciler , öğretmenlerin gösterdiği yerde oturmalıdırlar.	.572
6. Eğer öğrenciler okulda kaba veya argo bir dil kullanırlarsa bu durum , öğretmenler tarafından ahlaki bir saldırı olarak kabul edilmelidir.	.549
5. Öğrencilerin kurallara uyması , kendilerine özgü kararlar vermelerinde daha önemlidir.	.548
4. Öğrencilerin öğretmenlerin ifadelerine muhalefet etmelerine izin verilmemelidir.	.421
7. Eğer öğrenciler , derste lavabolara izinsiz olarak giderlerse bu ayrıcalığı kötüye kullanabilirler.	.359
10.Öğrenciler sınıf içindeki tutumun demokratik mi , baskıcı mı olduğunu kavrayamazlar.	.309
Birikimli Varyans %	30

Açıklanan toplam varyans oranının tek faktörlü ölçeklerde % 30 ve üzerinde olması yeterli görülmektedir. Çok faktörlü ölçeklerde ise açıklanan varyansın daha fazla olması beklenmektedir. Açıklanan varyans oranı ne kadar yüksek olursa ilgili yapının o denli iyi ölçüldüğünün göstergesidir (Büyüköztürk, 2002).

2.4. Verilerin Analizi

Ölçme araçları beşli likert ölçeği şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre seçenekler için kullanılacak sayı değerleri “*Tamamen Katılıyorum*” seçeneği için 5, “*Katılıyorum*” seçeneği için 4, “*Kısmen Katılıyorum*” seçeneği için 3, “*Katılmıyorum*” seçeneği için 2, “*Hiç Katılmıyorum*” seçeneği için 1 olarak belirlenmiştir, çözümlemenin yapılabilmesi amacıyla her cevap için bir sayı değeri belirlenmiştir. Seçeneklerin aritmetik ortalamalara göre değerleri:

Seçenekler	Verilen puan	Puan aralığı
Tamamen katılıyorum	5	4.20- 5.00
Katılıyorum	4	3.40- 4.19
Kısmen katılıyorum	3	2.60-3.39
Katılmıyorum	2	1.80-2.59
Hiç katılmıyorum	1	1.00-1.79

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ve Öğrenci Kontrol İdeolojileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır.

Alt problemlere ilişkin analizler yapılmadan önce dağılımın normal olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov Smirnov Testi uygulanmıştır. Verilerin

normal dağılım özelliği taşıyıp taşımadıklarını belirlemek üzere yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Verilerin Normal Dağılım Özelliği ile İlgili Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Ölçekler	<i>n</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Not verme yönelimi			
Öğretmen Kanaati	381	1.32	.06
Dış otorite	381	1.68	.00
Nesnellik	381	2.60	.00
Gözetimci Öğrenci Kontrol ideolojisi	381	1.03	.23

Normallik testi sonucu; Dış Otorite boyutları ve Nesnellik boyutları normal dağılım göstermemektedir ($p < .05$). Ancak Not Verme Yönelimi ölçeğin alt boyu olan Öğretmen Kanaati boyutu ile Gözetimci Öğrenci Kontrol ideolojisi Ölçeği normal dağılım göstermektedir ($p > .05$). Bu nedenle, normal dağılım gösteren Not Verme Yönelimi Ölçeğinin Öğretmen Kanaati boyutuna ile Öğrenci Kontrol İdeolojileri Ölçeğine yönelik görüşlerin çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla parametrik testlerden Bağımsız Örneklem t-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Parametrik testlerde farklılığın belirlendiği durumlarda, anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla homojen dağılmayan gruplarda Tamhane, homojen dağılan gruplarda ise Post Hoc Testlerinden Tukey HSD ve LSD çoklu karşılaştırma testleri yapılmıştır.

Normal dağılım göstermeyen Not Verme Yönelimi ölçeğinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutları için ise non parametrik testler yapılmıştır. Cinsiyet gibi iki

değişkene sahip analizlerde Mann-Whitney U Testi, değişken sayısı kідem, yaş, sınıf mevcudu ve haftalık ders saati gibi ikiden fazla olan analizlerde Kruskal-Wallis H Testi yapılmıştır. İkiden çok değişkene sahip non parametrik testlerde farklılığın belirlendiği durumlarda ise grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann-Whitney U Testi uygulanarak farkın kaynağı incelenmiştir.

III. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, toplanmış olan verilere uygun istatistik teknikler kullanılarak analizler yapılmış ve yapılan analizler hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra elde edilen bulgular tablolaştırılıp araştırmanın amacına uygun şekilde düzenlenerek araştırmanın sonuçları verilmiştir.

3.1. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişki

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişki Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları

	Öğretmen Kanaati	Dış Otorite	Nesnellik	Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi
Öğretmen kanaati	1			
Dış Otorite	-.003	1		
Nesnellik	-.056	.225(**)	1	
Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi	-.264(**)	-.246(**)	-.096	1

** $p < .01$, * $p < .05$

Tablo 7’de araştırmaya katılan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Not Verme Yönelimi ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan korelasyon sonuçları verilmiştir.

Buna göre Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile yapılan çalışmada Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ile not yönelimi ölçeğinin alt boyutu olan Öğretmen Kanaati boyutu arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda negatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır [$r = -.26, p < .05$]. Bu durum öğretmenin not verme yöneliminde kendi kanaatini kullandığında gözetimci öğrenci kontrol ideolojisine yönelik düşüncelerinin düzeyini negatif yönde etkilemektedir.

Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ile not verme yönelimi ölçeğinin Dış Otorite boyutu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin varlığına ulaşılmıştır [$r = -.24, p < .05$].

Tablo 7’de Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerine göre Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ile not verme yönelimi ölçeğinin Nesnellik boyutu arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. [$r = -.096, p > .05$].

3.2. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimlerine ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojiye Yönelik Görüşleri

Not verme yönelimi ölçeğinin alt boyutları ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojiye ilişkin Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Bu değerler, Tablo 8’te verilmiştir.

Tablo 8

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati, Dış otorite, Nesnellik boyutlarına ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisine İlişkin Görüşlerine Ait Dağılımın Niteliği

	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>
Öğretmen Kanaati	365	2.94	.68
Dış Otorite	371	3.19	.84
Nesnellik	373	4.48	.42
Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi	372	3.00	.61

Tablo 8'e göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Not Verme Yönelimi ölçeğinde kısmen katıldıkları boyut, Öğretmen Kanaati boyutudur ($\bar{X} = 2.94$). Öğretmenlerin öğrencilere kanaat kullanarak not vermeyi tam olarak benimsemedikleri söylenebilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin kısmen katıldıkları diğer bir boyut ise Dış Otorite boyutudur ($\bar{X} = 3.19$). Dış Otorite boyutunda öğretmene uygulanan baskıcı etkenlerin varlığına dair ifadeler yer almaktadır. Bu boyuta yapılan kısmen katılım notların, prosedürlerin baskıcı etkilerine göre şekillenebildiği ve öğretmenlerinin otoriter atmosferi hiyerarşik olarak etkilediklerini reddetmediklerini bununla birlikte tam olarak da kabul etmediklerini göstermektedir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin tamamen katıldıkları boyut Nesnellik boyutudur ($\bar{X} = 4.48$). Bu duruma göre öğretmenler not verme yönelimlerinde nesnel davrandıkları şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrenci Kontrol İdeolojileri ölçeği tek boyutla gözetimciliği ölçmesi nedeniyle bu ölçeğe verilecek yüksek düzeyde katılımı gösteren cevaplar öğretmenlerin gözetimci ideolojiyi benimsediklerini gösterirken, düşük düzeyde katılım ise gözetimci ideoloji yerine insancıl ideolojiyi benimsediklerini göstermektedir (Yılmaz, 2002).

Tablo 13'e göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisini kısmen benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır ($\bar{X} = 3.00$). Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerinin gözetimci veya insancıl ideolojilerden herhangi birine tam anlamıyla sahip olmadıkları çıkarımına ulaşılabilir.

3.2. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Kıdem Sürelerine Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ölçeğinin öğretmen kanaati boyutuna yönelik görüşleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojisinin kıdem değişkenine göre değişimi belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları Tablo 9' da verilmiştir.

Tablo 9

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Kıdem Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Varyans kaynağı	Kareler top	sd	Kareler ort.	F	p	Anlamlı fark
Öğretmen Kanaati	Gruplar arası	7.476	3	2.492	5.521	.00	2-4
	Gruplar içi	162.943	361	.451			
	Toplam	170.419	364				
Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi	Gruplar arası	1.962	3	.654	1.714	.16	
	Gruplar içi	140.355	368	.381			
	Toplam	142.317	371				

*1: 1 yıldan az, 2: (1-5) yıl arası, 3: (5-10) yıl arası, 4: 10 yıl üzeri kıdeme sahip olanlar

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ölçeğine katılım oranları kıdem süresine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p < .05$).

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna katılım oranları kıdem sürelerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucu anlamlı bir fark saptanmıştır [$F_{(3, 361)} = 5.521, p < .05$]. Bu farkın hangi gruplar arasında kaynaklandığı belirlemek için yapılan Post Hoc testlerinden homojenliğe göre karar verilmiştir. Bu boyutla ilgili verilerin homojen olmadığından ($p < .05$) Tamhane testinin uygulanması kararlaştırılmıştır.

Tablo 10

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik

Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Tamhane Testi Sonuçları

(I) Öğretmenlik süresi	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	(J) Öğretmenlik süresi	Ortalama farkı	Standart hata	<i>p</i>	
Öğretmen Kanaati	1 yıldan az	29	3.19	.82	1-5 yıl arası	.08443	.16838	.99
					5-10 yıl	.30004	.17460	.44
					10 yıl üstü	.3846	.16098	.12
	1-5 yıl	99	3.11	.67	1 yıldan az	-.08443	.16838	.99
					5-10 yıl	.21561	.10666	.24
					10 yıl üstü	.3002(*)	.08250	.00
	5-10 yıl	86	2.89	.76	1 yıldan az	-.30004	.17460	.44
					1-5 yıl	-.21561	.10666	.24
					10 yıl üstü	.08459	.09454	.93
	10 yıl üstü	151	2.81	.57	1 yıldan az	-.3846	.16098	.12
					1-5 yıl	-.3002(*)	.08250	.00
					5-10 yıl	-.08459	.09454	.93

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin, Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşleri, 10 yıl üstü görev yapan öğretmenlerin ($\bar{X} = 2.8$) görüşlerinin 1-5 yıl arası görev yapanlardan ($\bar{X} = 3.1$) farklı olduğu saptanmıştır. 10 yıl üstü görev yapan öğretmenleri bu boyuta daha az katılım göstermişlerdir. Kıdemler arasındaki bu farklılık, meslekte görev yapan öğretmenlerin deneyimleri ve eğitim anlayışının zaman içinde değişmesi ile açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin, Dış Otorite ve Nesnellik boyutlarına yönelik görüşlerinin kıdem sürelerine göre bir farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi yapılmış, analiz ile elde edilen sonuçlar Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri Ölçeğinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Kruskal Wallis H-Testi sonuçları

Boyutlar	Kıdem	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı fark
Dış Otorite	1 yıldan az	30	166.22	3	40.95	.000	1-4, 2-3, 2-4, 3-4
	1-5 yıl arası	99	136.61				
	5-10 yıl arası	87	181.40				
	10 yıl üstü	159	223.13				
	Toplam	375					
Nesnellik	1 yıldan az	30	165.17	3	7.10	.069	-
	1-5 yıl arası	99	170.63				
	5-10 yıl arası	87	183.72				
	10 yıl üstü	159	202.90				
	Toplam	375					

* 1= 1 yıldan az, 2= 1-5 yıl görev yapanlar, 3: 5-10 yıl görev yapanlar, 4: 10 yıl üzeri görev yapanlar

Tablo 11 incelendiğinde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite boyutuna yönelik görüşleri ile kıdem süreleri arasında anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2 (sd=3, n=375) = 3.46, p < .05$].

Bulunan farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi ile gruplar ikili olarak karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda kıdem süresi 10 yıl üzeri olan öğretmenlerin görüşleri diğer kıdemlere sahip öğretmenlerin görüşlerinden farklılaşmaktadır. Kıdem yılı 10 yıl üzeri olan Fen ve Teknoloji öğretmenleri Dış Otorite boyutuna daha çok katılmaktadırlar. Ayrıca kıdem süresi 1- 5 yıl arası olan öğretmenlerin görüşleri, 5-10 yıl arası kıdeme sahip

öğretmenlerin görüşlerinden farklılaşmaktadır. Burada da kıdem yılı 5-10 yıl olan öğretmenler kıdem yılları daha az olan (1-5 yıl arası) öğretmenlere göre Dış Otorite boyutuna daha çok katılım göstermişlerdir.

3.3. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ölçeğinin öğretmen kanaati boyutuna yönelik görüşleri ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojisinin cinsiyet değişkenine göre değişimini belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 12’ de sunulmuştur.

Tablo 12

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi

Sonuçları

	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Öğretmen Kanaati						
Kadın	254	2.86	.61	362	-3.29	.00
Erkek	110	3.12	.79			
Gözetimci Öğrenci Kontrol ideolojisi						
Kadın	261	2.98	.59	369	-1.19	.23
Erkek	110	3.07	.67			

Tablo 12 incelendiğinde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşlerde kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri anlamlı olarak farklılaşmamaktadır [$t_{(362)} = -3.29, p > .05$].

Gözetimci öğrenci kontrol ideolojisi cinsiyetlere göre kadın öğretmenler (\bar{X} =2.98) ve erkek öğretmenler (\bar{X} =3.07), anlamlı olarak farklılaşmamaktadır [$t_{(369)} = -1.19, p > .05$]. Bu durum kadın ve erkek öğretmenlerin benzer eğitimlerden geçmeleri ve meslekte benzer yaşantılara sahip olmaları ile açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutlarına katılım oranlarının cinsiyet değişkenine göre değişimini belirlemek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 13

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	<i>n</i>	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Dış otorite	Kadın	261	193.39	50475.50	12164.500	.028
	Erkek	109	166.60	18159.50		
Nesnellik	Kadın	263	198.25	52141.00	11242.000	.001
	Erkek	109	158.14	17237.00		

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin görüşlerine göre Dış Otorite boyutunda cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır ($U=12164.5, p < .05$). Sıra ortalamasına göre kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre dış otoriteden daha çok etkilenmektedir.

Nesnellik boyutuna katılım miktarları cinsiyetler arası anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Nesnellik boyutuna katılımın, kadın öğretmenlerde erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğu söylenebilir ($U=11242, p < .05$).

3.4. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Yaş Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerin Öğretmen Kanaati boyutunun ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin yaşa göre değişiminin belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 14

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Yaş Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Öğretmen Kanaati						
Gruplar arası	1.047	3	.349	.744	.527	-
Gruplar içi	169.372	361	.469			
Toplam	170.419	364				
Gözetimci Öğrenci Kontrol ideolojisi						
Gruplar arası	.763	3	.254	.662	.576	-
Gruplar içi	141.554	368	.385			
Toplam	142.317	371				

Tablo 14 incelendiğinde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşleri ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutuna yönelik görüşlerinin değişimini için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Farklılaşmanın varlığı durumunda da Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 15

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutuna Yönelik

Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Kruskall Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Yaş	<i>n</i>	Sıra Ort.	<i>sd</i>	X^2	<i>p</i>	Anlamlı fark
Dış Otorite	20-30 arası	148	163.14	3	11.556	.009	1-2 ve 1-3
	31-40 arası	140	198.81				
	41-50 arası	68	207.19				
	51 üstü	15	195.97				
	<i>Toplam</i>	371					
Nesnellik	20-30 arası	145	174.08	3	5.749	.124	-
	31-40 arası	145	201.87				
	41-50 arası	69	188.20				
	51 üstü	14	160.93				
	<i>Toplam</i>	373					

*1: (20- 30) yaş, 2: (31-40) yaş, 3: (41-50) yaş ve 4: 51 yaş üstü

Tablo 15'e göre 20-30 yaş ve 31-40 yaş ile 20-30 yaş ve 41-50 yaş arasındaki Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış otorite boyutuna yönelik görüşlerinin anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Dış Otorite boyutuna 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubu öğretmenlerin katılımları daha yüksektir.

3.5. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Ders Dışı Faaliyetlere Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Not Verme Yönelimlerine, Öğretmen Kanaati boyutuna ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisine yönelik görüşlerinin ders dışı okulda yaptıkları faaliyetlere göre farklılık gösterip göstermediği belirlemek amacıyla t- Testi uygulanmıştır.

Tablo 16

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Ders Dışı Faaliyetlere Göre t-Testi Sonuçları

	Ders dışı faaliyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Öğretmen Kanaati	evet	147	3.0361	.74097	363	2.125	.034
	hayır	218	2.8817	.63741			
Öğrenci kontrol ideolojileri	evet	153	3.0098	.63885	370	.010	.992
	hayır	219	3.0091	.60685			

Tablo 16'ya göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşlerinde ders dışı yapılan faaliyetlere göre anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır ($p < .05$). Bu bulguya göre Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin ders dışı öğrencilerle birlikte çeşitli faaliyetlerde bulunmalarının not verme sürecinde öğrencilere yönelik düşüncelerini etkilemekte not vermede öğretmenler kanaatlerini kullanmaktadırlar.

Tablo 16'ya göre Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ile okulda yapılan ders dışı faaliyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > .05$).

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin dış otoriteye ve nesnellik boyutlarına katılım düzeylerinin ders dışı yapılan faaliyetlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bu testin sonuçları Tablo 17' de verilmiştir.

Tablo 17

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Ders Dışı Yapılan Faaliyetlere Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Boyutlar	Ders Dışı Faaliyet	n	Sıra Ort.	sd	X²	p	Anlamlı fark
Dış Otorite	evet	148	180.60	1	.627	.428	-
	hayır	223	189,59				
	<i>Toplam</i>	371					
Nesnellik	evet	151	195.59	1	.001	.201	-
	hayır	222	181.16				
	<i>Toplam</i>	373					

Tablo 17'ye göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutlarına yönelik görüşleri ders dışında yapılan faaliyetlere göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

3.7. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Sınıf Mevcuduna Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen kanaati boyutuna katılımlarının ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin sınıf mevcuduna göre değişimini belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Sınıf Mevcuduna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Kareler toplamı	<i>sd</i>	Kareler ortalaması	<i>F</i>	<i>p</i>	Anlamlı fark
Öğretmen Kanaati						
Gruplar arası	1.812	3	.604	1.293	.277	-
Gruplar içi	168.607	361	.467			
Toplam	170.419	364				
Öğrenci kontrol ideolojileri						
Gruplar arası	.719	3	.240	.623	.601	-
Gruplar içi	141.598	368	.385			
Toplam	142.317	371				

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisine yönelik görüşleri sınıf mevcuduna göre farklılık göstermemektedir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına yönelik görüşlerinin sınıf mevcuduna göre değişimini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 19' da sunulmuştur.

Tablo 19

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri Ölçeğinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Sınıf Mevcuduna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Sınıf mevcudu	<i>n</i>	Sıra Ort.	<i>sd</i>	X^2	<i>p</i>	Anlamlı fark
Dış Otorite	10-20 arası	88	175.42	3	51.148	.161	-
	21-30 arası	166	181.76				
	31-40 arası	95	193.18				
	41 üstü	22	229.30				
	Toplam	371					
Nesnellik	10-20 arası	88	188.32	3	3.338	.342	-
	21-30 arası	168	194.36				
	31-40 arası	96	170.44				
	41 üstü	21	198.31				
	Toplam	373					

Tablo 19’da göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutlarına yönelik görüşleri sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

3.8. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisine Yönelik Görüşlerinin Haftalık Ders Saatine Göre Değerlendirilmesi

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin öğretmenlerin haftalık ders saatine göre değerlendirilmesi için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre belirlenen farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Homojenlik testi sonucunda

verilerin homojen dağılmaması ($p < 0.5$) sebebiyle Tamhane testi uygulanmasına karar verilmiştir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 20' de verilmiştir.

Tablo 20

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik görüşlerinin ve Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin Haftalık Ders Saatine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
<i>Öğretmen Kanaati</i>						
Gruplar arası	12.799	2	6.400	14.698	.000	1-3 ve 2-3
Gruplar içi	157.619	362	.435			
Toplam	170.419	364				
Gözetimci Öğrenci Kontrol ideolojisi						
Gruplar arası	.261	2	.130	.339	.713	-
Gruplar içi	142.056	369	.385			
Toplam	142.317	371				

*1: (10-16) saat , 2: (17-24) saat, 3: (25-30) saat haftalık dersi olanlar

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisinin haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Öğretmen Kanaati boyutuna yönelik görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p < .05$). Bu farklılığının hangi gruplardan

kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc testlerinden homojenliğe göre Tamhane testi uygulanmıştır.

Tamhane testi sonuçları Tablo 21' de sunulmuştur.

Tablo 21

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin, Öğretmen Kanaati Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Haftalık Ders Saatine Göre Tamhane Testi Sonuçları

	(I) haftalık ders saati	<i>n</i>	\bar{X}	<i>ss</i>	(J) Öğretmenlik süresi	Ortalama farkı	Standart hata	<i>p</i>
Öğretmen Kanaati	10-16 saat	88	2.73	.554	17-24 saat	-.1341	.07859	.245
					25-30 saat	-.4794	.09349	.000
	17-24 saat	178	2.86	.641	10-16 saat	.13413	.07859	.245
					25-30 saat	-.3453	.08607	.000
	25-30 saat	115	3.21	.750	17-24 saat	.4794	.09349	.000
					25-30 saat	.3453	.08607	.000

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not vermede kanaat kullanma düzeyleri haftalık ders saati 25-30 olanlar ile 10-16 ve 17-24 saat olanlardan farklılık göstermektedir ($p < .05$).

Tablo 21 incelendiğinde ortalama değerlere göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinden ders saati fazla olan öğretmenlerin not yöneliminde daha çok kanaat kullanma eğiliminde olduğu söylenebilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik boyutlarına yönelik görüşlerinin haftalık ders saati değişkenine göre değişimini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Whitney Testi sonuçları Tablo 22' de verilmiştir.

Tablo 22

Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Dış Otorite ve Nesnellik Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Boyutlar	Haftalık Ders saati	<i>n</i>	Sıra Ort.	<i>sd</i>	X^2	<i>p</i>	Anlamlı fark
Dış Otorite	10-16 saat	84	213.48	2	13.659	.001	1-3 ve 2-3
	17-24 saat	174	190.94				
	25-30 saat	113	157.97				
	Toplam	371					
Nesnellik	10-16 saat	87	203.56	2	3.269	.195	-
	17-24 saat	173	185.77				
	25-30 saat	113	176.13				
	Toplam	373					

*1: (10-16) saat, 2: (17-24) saat, 3: (25-30) saat haftalık dersi olanlar

Fen ve teknoloji öğretmenlerinin Dış Otorite boyutuna yönelik görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p < .05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi uygulanmış ve haftada 25-30 saat ders veren öğretmenlerin dış otoritedeki ifadelerine katılım oranlarının, 17-24 saat ve 10-16 saat ders veren öğretmenlere göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

IV. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar üzerinde durulacaktır. Tartışma kısmında ise araştırma bulguları ile önceden yapılmış araştırmaların bulguları karşılaştırılmıştır. Ayrıca araştırma bulguları çerçevesinde, bu konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara ve eğitimcilere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Sonuç ve Tartışma

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Not Verme Yönelimleri ile Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojileri arasındaki ilişki boyutlar bazında incelenmiştir.

Gözetimci Öğrenci Kontrol İdeolojisi ile not verme yöneliminin Nesnellik boyutu arasında bir ilişki saptanamamıştır. Bu sonuç ölçme ve değerlendirmede yeni yaklaşımların, bu iki kavram arasındaki etkileşimi en aza indirmesi ile açıklanabilir. Fen ve Teknoloji öğretmenleri, öğrenci imajına yönelik sahip oldukları olumlu veya olumsuz düşüncelerden değerlendirme sürecinde etkilenmediklerini ve nesnelliği gözettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarısının simgesi olan notlara çeşitli koşullarda kanaat kullanarak yaptıkları değişiklikler ile öğretmenlerin sahip oldukları gözetimci öğrenci kontrol ideolojisi arasında negatif bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Bu değişkenlerden herhangi birinin artışı diğerinin azalmasına neden olmaktadır. Bu negatif ilişki, öğretmenlerin, öğrencilere kanaatlerini kullanıp ek

puanlar vererek gözetimci ideolojinin katı kuralcılığında uzaklaştığı ve değerlendirmelerde öğrenci lehine davranma istekleri ile gözetimci ideolojinin çeliştiği şeklinde açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verirken dış otoriteden etkilenme derecesi ile öğretmenlerinin gözetimci öğrenci kontrol ideolojisi arasında negatif yönlü bir ilişki mevcuttur. Not Verme Yönelimi ölçeğinde belirtilen dış otorite; öğrenci davranışları, öğrenci kılık kıyafetleri, yönetmeliğin öğretmenlere yaptırımını ve okul idaresinin beklentilerini kapsamaktadır. Öğretmenlerin not verme sürecinde, kendilerine dışarıdan baskıcı bir faktörün varlığında ya da öğrencilerin sergilemiş oldukları davranışları göz önünde bulundurduklarında, öğretmenlerin gözetimci öğrenci kontrolünden az da olsa uzaklaşabildikleri söylenebilir. Bu iki değişken arasında düşük düzeyli olmasına rağmen negatif yönlü bir ilişkinin bulunması beklenmeyen bir sonuçtur. Çünkü öğretmenlerin, dış otorite olarak adlandırılan bu unsurlardan not verirken etkilenmeleri, onların otoriter hiyerarşi varlığını kabul ettiklerini göstermektedir. Bu otoriter tutumun kabul görmesine rağmen bu durum gözetimci ideoloji de artış yerine düşüşe neden olmuştur. Yılmaz (2002) “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Davranışlarıyla Öğretmenlerin Öğrenci Kontrol Yaklaşımları ve Öğrencilerin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkiler” adlı yaptığı çalışmada emredici liderlik davranışı gösteren okul müdürlerinin öğretmenlerinin öğrenci davranışları kontrolünde insancıl davrandığını bulmuştur. Bu iki durumun benzerliği öğretmenin karşılaştığı baskıcı tutum karşısında bu baskıyı reddeder nitelikte tepki vermeleridir. Öğretmenlerin gözetimci ideoloji ile dış otorite arasındaki bu negatif ilişki, öğretmenlerin not verme

yönelimlerinde bir çok kültürel ve bireysel özelliklerin etkisinin varlığı ile açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerine uygulanan Not Verme Yönelimi ölçeğinin Nesnellik boyutuna katılım yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu sonuç öğretmenlerin öğrencilere not verme sürecinde açık davrandıkları ve objektif kriterleri kullanmayı önemsediklerini göstermektedir. Öğretmenler sınav sistemleri hakkında öğrencileri bilgilendirmekte ve sınav sonuçlarını veli ve öğrenci ile paylaşmaktadırlar. Koplman (2007)' in yaptığı "Öğretmenlerin Kişilik Özelliklerinin Öğrencilere Not Verme Davranışları Üzerindeki Etkisi" adlı çalışmada öğretmenlerin not verirken nesnel davrandıklarını vurgulamıştır. Benzer biçimde Yavuz (2009)' un "Fen Bilimleri Alan Öğretmenlerinin Değerlendirme Yaklaşımları" çalışmasında öğretmenlerin değerlendirme ölçütlerini öğrencilerle paylaştığına dair ulaşılan bulgular bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Nesnellik boyutu takip eden diğer bir boyut ise otoriter tutumun yoğun olduğu Dış Otorite boyutudur. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme sürecinde kendi iradelerini kısıtlayan ve aynı zamanda kendilerinin de öğrencilerinin özerkliğini kısıtlayan durumlar içinde olabileceklerine ulaşılmıştır. Benzer bir araştırma Mcmillan ve arkadaşları (1999) tarafından "Öğretmenlerin Notlandırma Pratikleri" üzerine yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin not vermede inanç ve değerleri ile öğrencilerin, ailelerin ve okul yönetimi gibi dış faktörlerin taleplerini dikkate aldıkları sonucuna ulaşması bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Aynı şekilde Topal (1999), "İlköğretim Birinci Kademe Öğrenme-Öğretme Sürecinde Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Etkin

Kullanabilme Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı araştırmasında öğretmenlerin yarısının, başarı dışındaki faktörlerin ölçme değerlendirmeye katılabileceğini belirttiklerini, ölçme ve değerlendirme tekniklerini, amacına uygun kullanmadıklarını bulmuştur. Benzer bir bulgu da Topcu (2008)’ nun çalışmasında elde ettiği matematik öğretmenlerinin değerlendirme sürecinde, öğrenciler hakkında sahip oldukları bilgileri göz ardı edemeyebileceklerini ve öğrenciler ile ilgili önceden sahip oldukları bilgilerden etkilenebileceğini düşünen öğretmenlerin oranının çok yüksek oluşu, bu çalışmada yer alan Dış Otorite boyutuna öğretmenlerin kısmen katılımını açıklar niteliktedir.

Öğretmenler Öğretmen Kanaati boyutundaki maddelere kısmen katılım göstermişlerdir. Öğretmenlerin öğrencilerin verilen görevleri yerine getirmelerine ve derse yönelik duygularına göre ek puanlarla notları yükseltebileceklerine ulaşılmıştır. Benzer bir sonuca Cicmanec ve diğ. (2001) yaptığı çalışmada ulaşmıştır. Çalışmaya göre, öğretmenler öğrenci davranışına göre not verebileceklerini belirtmişlerdir. Bir çok öğretmen bu durumun kasıtsız olarak geliştiğini belirtmiştir. Bazı öğretmenleri ise, öğrenciler için notu motive edici olarak kullandıklarını, ancak bazı öğrenciler için ise notun etkisiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Not Verme Yönelimi ölçeğinin açıklanan alt boyut ortalamalarına göre değerlendirme sürecinin tamamen subjektif kriterlerin etkisi altında olduğu söylenemese de, Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin öğrenciye yönelik görüşlerinin ve inançlarının, öğrencilerin tavırlarının ve öğretmenlerin sorumluluktan kaçınma eğilimlerinin not taktirini etkileyebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin not verme sürecinde objektiflikle birlikte farklı etkenlerin varlığını söz konusudur. Bu

sonuçlara göre değerlendirme sürecinde not, her ne kadar kontrol listeleri ile standartlaştırılmaya, kurumlar ve şahıslar arası eşitlik sağlanarak yapılmaya çalışılsa da öğretmenlerin görüş ve düşünceleri notlar üzerinde etkilidir.

Fen ve Teknoloji öğretmenleri, belirttikleri görüşlere göre ne tam olarak gözetimci ideolojiye ne de tam olarak insancıl ideolojiye sahiptir. Yılmaz (2002) yaptığı çalışmada öğretmenlerin belirli bir öğrenci kontrol ideolojisini benimsemediklerini saptaması bu çalışmanın sonucu ile benzerdir. Yılmaz 2002’ de yaptığı çalışmanın ve bu araştırmanın da sonuçlarına göre öğretmenlerin sahip oldukları öğrenci kontrol ideolojilerinin insancıl yönde gelişememe sebebi, öğretmenlerin öğrenci kontrolünü görevlerinin merkezinde algılamaktan sıyrılmadıklarını göstermektedir.

Bu çalışmada Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin kıdem süreleri ile Not Verme Yönelimi ölçeğinin Nesnellik boyutuna katılım dereceleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ersoy (2008)’un yaptığı çalışmada farklı kıdeme sahip sınıf öğretmenlerinin, ilköğretim I. kademe Fen ve Teknoloji dersindeki ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin kıdem sürelerine göre farklılaşmaması bu çalışmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Daniel ve King (1998), ilk ve ortaöğretimde görevli öğretmenler ile yaptıkları araştırmada ve Cizek, Fitzgerald ve Rachor’ın (1996) çalışmasında ortaya konulan bulgular da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin kıdemleri ve okuttukları sınıf düzeyi açısından incelendiklerinde yeni ya da tecrübeli öğretmenlerin aynı ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerisine sahip oldukları gözlenmiştir. Yıldız’ın (2011) yaptığı “İlköğretim Programlarındaki Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları İle İlgili Branş

Öğretmenlerinin Görüşleri” adlı çalışmada kıdem yılı değişkenine göre öğretmenlerin ölçme-değerlendirme konusunda, uzun süre görev yapan öğretmenler ile kısa süre görev yapan öğretmenler arasında değerlendirme kriterleri bakımından anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Buna karşın not verme yönelimlerinde dış otoriteden etkilenme derecesi bakımından kıdemler arası bir farklılaşma görülmüştür. Kıdem yılı 10 yıl üstü olanlar diğer tüm kıdemlere göre dış otorite boyutuna daha çok katılım göstermişleridir. 5-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerde 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlere göre dış otorite boyutu ortalamaları daha yüksektir. Kıdem yılının artışı ile değerlendirmeyi okul atmosferine göre şekillendirme fazlaşmaktadır. Kıdem yılı 10 yıl üzeri olan öğretmenler kanaatle not vermeye 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenlere göre daha az katılmaktadırlar. Bunun nedeni kıdem yılı fazla olan öğretmenlerin kıdem yılı daha da az olan öğretmenlere göre öğrenci ile ilişkilerde mesafeli davranması şeklinde yorumlanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ölçeğinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre ortalama değerleri Dış Otorite ve Nesnelik boyutunda daha yüksek iken, Öğretmen Kanaati boyutunda ortalama değerleri daha düşüktür. Kadın öğretmenler okul içinde mevcut olan görüş birliğine ve değerlendirmede nesnellik ilkelerini önemserken kanaat kullanarak not vermeyi erkek öğretmenlere göre daha az önemsemektedirler. Açıklanan sonuç göstermektedir ki, öğretmenlerin not verme yönelimleri cinsiyet değişkeninden etkilenmektedir. Kadın öğretmenler okuldaki değerlendirme tutumlarından etkilenmekte ve not verme sürecinde bireysel kanaatlerini daha az kullanmaktadırlar.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin gözetimci öğrenci kontrol ideolojilerinde cinsiyet değişkenine göre farklılık saptanamamıştır. Bu sonuç Sparks ve Lipka (1992)'nin yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. Aynı şekilde, Kalkan (1994) "Lise Öğretmenlerinin Öğrenci Kontrol Eğiliminin Tükenmişlik ve Çeşitli Değişkenler ile İlişkisi" adlı çalışmada erkek öğretmenlerin öğrenci kontrol eğiliminde bir farklılaşma bulunamamıştır. Açıklanan sonuçlar bu araştırmanın ilgili sonucunu destekler niteliktedir. Öğretmenlerin öğrenci kontrol ideolojileri daha çok öğretmenlerin öğrencilere duydukları güven ve inanışlar ile alakalıdır. Kadın ve erkek öğretmenler meslekte benzer durumlarla karşılaşmaları sonucu öğrenci kontrol ideolojileri de benzerlik gösterebilmektedir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin yaş değişkenine göre not verme yönelimlerinin öğretmen kanaati ve nesnellik boyutuna katılımları arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır. Ancak Dış Otorite boyutuna katılım, yaşlara göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu fark 20-30 yaş arası öğretmenler ile 31-40 ve 41-50 yaş arası öğretmenlerden kaynaklanmaktadır. Genç öğretmenler yaşı ileri olan öğretmenlere göre dış otoriteden daha az etkilenmekte, değerlendirmeyi kendi ders boyutunda yapmaktadırlar. Bu durum genç öğretmenlerin eğitim programlarını daha iyi kavramaları, kendilerini yenilemeleri ve hesap verebilirlikleri ile açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin gözetimci öğrenci kontrol ideolojilerine katılım oranı yaş değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuç Kalkan (2004)'nin, Sparks ve Lipka (1992)'nin, Lunenburg ve Schmidt (1989)'in bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu durum her yaştaki öğretmenin öğrenci kontrolüne

yönelik yaşantılardan benzer biçimde etkilenmeleri ve yaşananların tolere edilmesi ile açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin haftalık fen öğretimi programı dışında öğrencilerle etüt ve kulüp bezeri ders dışı faaliyetler yaparak zaman geçirmeleri, yalnızca not verme yönelimindeki Öğretmen Kanaati boyutuna katılımı değiştirmiştir. Ders dışı faaliyet yapan öğretmenler, ders dışı faaliyet yapmayan öğretmenlere göre daha çok kanaat kullanımını benimsemektedirler. Bu sonuç, öğrencilerle geçirilen fazladan sürelerin öğretmenlerin öğrencilere yönelik izlenim edinmelerini ve bu izlenimlerinde not vermeyi etkilediği şeklinde açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin ders dışı yaptıkları faaliyetlere göre gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri anlamlı bir farklılaşma saptanamamıştır. Cicmanec ve diğerleri (2001) yaptığı çalışmada benzer bir bulguyu işaret etmektedir. Öğrenci kontrol ideolojileri bir anda gerçekleşen bir olgu değil süreç içinde gelişen öğretmenlerin algılayış biçimi ile alakalıdır. Her dönem sürekli yapılmayan, kısa süreli yapılan ders dışı faaliyetlerin öğrenciye bakış açısını bir anda değiştirememesi bu durumu açıklar niteliktedir.

Sınıf mevcudu değişkenine göre Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not verme yönelimleri ölçeğinin tüm alt boyutlarına katılım oranları arasında anlamlı bir farklılaşma saptanamamıştır. Bu durumun nedeni öğretmenlerin not verme yönelimlerinde bireysel durumlarının etkisinin daha fazla olduğu şeklinde açıklanabilir. Benzer biçimde öğrenci kontrol ideolojileri de sınıf mevcuduna göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuç, öğretmenin öğrenciye yönelik sahip olduğu

duygularda birey sayısının etkisiz olduğu ancak öğretmenin düşünce biçiminin etikili olduğu şeklinde açıklanabilir.

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin haftalık ders saatlerine göre not verme yönelimlerinin nesnellik boyutu ile gözetimci öğrenci kontrol ideolojisine yönelik görüşleri farklılaşmamaktadır. Ancak öğretmen kanaati ve dış otorite boyutuna yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma vardır. Bu farklılaşma ders saati yoğun olan (25- 30 saat) olan öğretmenler ile ders saati daha az olan (10-16 ve 17-24 saat) olan öğretmenler arasındadır. Ders saati yoğun olan öğretmenler öğretmen kanaati boyutuna daha çok katılım gösterirken, dış otorite boyutuna daha az katılım göstermektedirler. Bu durum ders saati yoğun olan öğretmenlerin okuldaki durumlardan izole olduğu kendi bireysel izlenimlerine daha çok güvendikleri şeklinde yorumlanabilir. Diğer ölçeklerde ve boyutlarda farklılaşma olmama sebebi ise öğretmenlerin nesnelliğe önem verdiklerini belirtmeleri, ve öğrenci kontrol ideolojilerinin öğretmenin öğrenciyi algılayışı ile alakalı olması ile açıklanabilir.

4.2. Öneriler

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin, değerlendirmelerinde öğrencileri daha iyi tanımaları gerekmektedir.
- Fen ve Teknoloji öğretmenleri, değerlendirmelerinde dış etkenlerin etkisini en aza indirgeyebilirler.
- Okullarda öğretmenlerin öğrencileri değerlendirmelerinde, öğretmenlere adil bir özgürlük sağlanmalıdır.

- Fen ve Teknoloji öğretmenleri, öğrenci davranışlarını kontrol etmek için yapıcı ve olumlu davranışlar geliştirilebilir.

4.2.2. Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Öğrenci kontrol ideolojilerinin diğer boyutu olan insancıl ideolojiyi ölçmeye yönelik formu geliştirilebilir.
- Benzer bir çalışma farklı branş alanlarında da yapılabilir.
- Gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri ile öğretmenlerin bireysel özellikleri arasındaki ilişki araştırılabilir.
- Gözetimci öğrenci kontrol ideolojileri ve öğretmenlerin not verme yönelimleri arasında ki ilişki detaylı bir şekilde nitel olarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Acat, M. B., Karadağ, E., ve Kaplan, M. (2012). Kırsal bölgelerde fen ve teknoloji dersi öğrenme ortamları: Yapılandırmacı öğrenme açısından bir değerlendirme çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 106-119..
- Arslan, M. M. ve Eraslan, L. (2003). Yeni eğitim paradigması ve Türk eğitim sisteminde dönüşüm gerekliliği *Milli Eğitim Dergisi*, 160, Güz <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/arslan-eraslan.html>. adresinden şubat 17, 2010 tarihinde edinilmiştir.
- Applebery, J. B., ve Hoy, W. K. (1969). The pupil control ideology of professional personel in “open” and “closed” elementary schools. *Educational Administration Quarterly*, 3, 10-17.
- Arı, A. (2008). Kırgızistanda günlük not verme yönteminin öğrenci başarısına etkisi. *Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 203-209
- Arı, A. (2010). Öğretmenlere göre proje ve performans görevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (34), 32-55.
- Arık, R. S. (2006). *İlköğretim öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanılgularının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, A. (2003). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Alfa.

- Aydoğdu, M. ve Kesercioğlu, T. (2005). *İlköğretimde fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Anı.
- Aypay, A., Aypay, A. ve Demirhan, G. (2009). Öğrencilerin üniversiteye sosyal uyumu bir üniversite örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2/1, 46-64.
- Aypay, A. (2011). İlk ve ortaöğretim öğretmenlerinin davranış alışkanlıkları ve “iyi öğretmen” özelliklerine ilişkin algıları, *İlköğretim Online*, 10(2), 620-645.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2008). *Geleneksel- alternatif ölçme ve değerlendirme: Öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Bakaç, M. (2003). Fen bilgisi öğretiminde ölçme-değerlendirme üzerine bir çalışma. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler_Milli_Egitim_Dergisi/157/bakac.htm adresinden Nisan 5, 2010 tarihinde edinilmiştir.
- Bal, A. P. (2009). *İlköğretim beőinci sınıf matematik öğretiminde uygulanan ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi.
- Baş, G. (2011). Teacher student control ideology and burnout: their correlation. *Australian Journal of Teacher Education*, 36 (4), 83-94.
- Baykul, Y. (1992). Eğitim sisteminde değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 7, 85-94.

- Bayrak, R. (2007). *Ölçme ve değerlendirilenin öğrenmeye etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Bayraktar, Ş. (2010). Uluslararası fen ve matematik çalışması (TIMSS 2007) sonuçlarına göre Türkiye’ de fen eğitiminin durumu: fen başarısını etkileyen faktörler. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 249-270.
- Beşdok, D. (2007). *Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlarını önleyebilme yeterliklerinin değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biggs, J. (2003). *Teaching for Quality Learning at University*. UK Open University Press.
- Bıçak, B. (2008). Performans değerlendirme. S. Erkan ve M. Gömleksiz (Ed.), *eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (s.198-221). Ankara: Nobel.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Büyüköztürk, Ş. ve Gülbahar, Y. (2008). Değerlendirme tercihleri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 148-161.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E. , Akgün, Ö.E. , Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A.

- Cacavid, V. ve Lunenburg, F. (1991). Locus of Control, Pupil Control Ideology and Dimensions of Teacher Burnout. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association (ERIC No: ED333560).
- Can Altuğ, S. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin öğrenci kontrol ideolojilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Can, Gürhan. (1998). Fen bilgisi öğretiminde ölçme ve değerlendirme. Ş.Yaşar (Ed) *Fen bilgisi öğretimi içinde*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Candur, F. (2007). *Öğretmenlerin fen ve teknoloji öğretimi, kullanılan ölçme-değerlendirme yöntemleri ve bu yöntemlerin öğretim sürecindeki önemi hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı.
- Cemaloğlu, N. ve Kayabaşı, Y. (2007). Öğretmenlerin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetiminde kullandıkları disiplin modelleri arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, (2), 123-155.
- Cicmanec, K., Johanson, G. ve Howley, A. (2001). High school mathematics teachers: grading practice and pupil control ideology, *American Educational Research Association* (Seattle, WA; April, 10-14, 2001).

- Cizek, G. J., Fitzgerald, S. M. ve Rachor, R. E. (1996). Teachers' assessment practices: Preparation, isolation and the kitchen sink. *Educational Assessment*, 3(2), 159-179.
- Çakmak, M., Kayabaşı, Y. ve Ercan, L. (2008). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejilerine yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 53-64.
- Çalışkan, İ. (2009). *Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını kullanma becerileri ile fen ve teknoloji öğretmen ve öğretmen adaylarının bu yaklaşım ile ilgili görüşleri hakkında durum belirleme çalışması Ankara ili Hacettepe üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çepni, S., Er Nas, S. ve Şenal Çoruhlu, T. (2009). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme tekniklerini kullanmada karşılaştıkları problemler: Trabzon örneği, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 122-141.
- Çepni, S. ve Çil, E. (2009). *Fen ve Teknoloji Programı (Tanıma, Planlama, Uygulama ve Sbs'yle İlişkilendirme) İlköğretim 1. ve 2. Kademe Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Çetin, B. (2008). *Bilişsel alan davranışlarının ölçülmesi. İçinde (s.67-93). S. Erkan & M. Gömleksiz (Ed.), eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Çubukçu, Z. ve Girmen P. (2008). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Görüşleri. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. 44, 123-142.

- Daniel, L. G. ve King, D. (1998). A knowledge and use of testing and measurement literacy of elementary and secondary teachers. *Journal of Educational Research*, 91 (6), 331-344.
- Demirtaş, H. (2006). Yönetim kuram ve yaklaşımları eğitiminin ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi paradigmalarına etkileri. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1, 1, 49-70
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A.
- Döker, F. (2006). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretmen tepkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98-110.
- Engin, A. O. (2005). İngiliz dili öğretimi lisans programının öğrenci gözlem kanaat ve yorumları kapsamında değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, (2), 265-294.
- Erdemir, Z. A. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme yeterliklerinin araştırılması (Kahramanmaraş örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Erkuş, A. (2006). *Sınıf öğretmenleri için ölçme ve değerlendirme: Kavramlar ve uygulamalar*. Ankara: Ekinoks.
- Ersoy, E. (2008). *İlköğretim I. kademe fen ve teknoloji dersindeki ölçme ve değerlendirme uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ertürk, S. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe.
- Eskicumalı, A. (2012). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. *Yüksel, Ö. Turan, S.(Ed) öğretmenlik mesleğine giriş içinde*. Ankara: Pegem A.
- Gaffney, P. V. ve Sharon, B. (1996). An Investigation into the test reliability of the pupil control ideology Form. (ERIC No: ED397098).
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Güleç, S. ve Alkış, S. (2004). Öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 247-266.
- Halstead, J. M. ve Jiamei, X. (2009). Maintaining the balance: Teacher control and pupil disruption in the classroom. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 142-156.

- Hatzigeorgiadis, A. (2002). Thoughts of escape during competition. Relationship with goal orientation and self consciousness. *Psychology of Sport and Exercise*, 3, 195-207.
- Henkel, S. A. (1991). Teachers' conceptualization of pupil control in elementary school physical education. *Undergraduate Physical Education Program, Bethel College, St. Paul, MN 55112*.
- Hoy, W. K. (2001). The pupil control studies: A historical, theoretical and empirical analysis. *Journal of Educational Administration*, 39 (5), 424-441.
- Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2010). Eğitim yönetimi teori, araştırma ve uygulama. (S. Turan, Çeviri Editörü.) Ankara: Nobel.
- Lunenberg, F.C. ve Schmidt, L. (1989). Pupil control ideology and behavior and the quality of school life. *Journal of Research and Development in Education*, 22 (4), 36-44.
- İşman, A. (2005). *Türk Eğitim Sisteminde ölçme ve değerlendirme: Genel kavramlar uygulamalar, sorunlar, çözüm önerileri ve yeni bir model*. Ankara: PegemA.
- Kalkan, M. (1994). lise öğretmenlerinin öğrenci kontrol eğiliminin tükenmişlik ve çeşitli değişkenler ile ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kapusuzoğlu, Ş. (2004). İlköğretim düzeyinde sınıf yönetimi uygulamalarının öğrenci öğretmen görüşleri ve sınıf yönetimi profilleri açısından değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultay, 6-9 Malatya*.

- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kelley, M. (2004). *Her yönüyle yeni öğretmenler için el kitabı* (M. Şimşek, Çev.)
Ankara: Arkadaş.
- Kemertaş, İ. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. İstanbul: Birsen.
- Keskin, R. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koplman, S. (2007). *Öğretmenlerin kişilik özelliklerinin öğrencilere not verme davranışları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kottkamp, R. B ve Mulhern, J.A (1987). Teacher expectancy motivation , open and closed climate and pupil control ideologyin high school, *Journal of Research and Development in Education*, 20, 9-18.
- Küçük, S. (2002). Örgün eğitim ikinci kademe Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme çalışmalarında karşılaşılan güçlükler, *Millî Eğitim Dergisi*, 153-154, 125-137.
- Küçükahmet, L. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Kuruöz, M. (2008). *Öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri ile kişilik tipleri arasındaki ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Lunenburg, F. C. (1990). Teacher pupil control ideology and behavior as predictors of classroom environment: Public Cotholic Schools Compared. *Paper presented at the annual meeting of American Educational Research Association* (ERIC No: ED322115).
- Lunenburg, F. C ve L.J. Schmidt, (1989). Pupil control ideology, pupil control behavior and the quality school life. *Journal of Research and Development in Education*, 22,4.
- Madrigal, J. L. ve McEwan, B. (1997). Development of teachers' theoretical orientations toward reading and pupil control ideology. *Brigham Young University*, 36 (2), 141-156.
- Maral, D. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yeterlilik düzeyleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- McMillan, J. H ve Workman, D. (1999). Teacher classroom assesment and grading practices; phase I and II .*Richmond, VA: Metropolitan Educational Research Consortium*. (ERIC No: ED442840)
- MEB. (2005). *İlköğretim fen ve teknoloji dersi: öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB. (2005a). *İlköğretim Genel Müdürlüğü*. Temmuz 10, 2011 tarihinde İlköğretim Genel Müdürlüğü: http://iogm.meb.gov.tr/files/size_ozel/olcme_ve_degerlendirme.pdf adresinden alındı

- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, (2006). *İlköğretimde fen ve teknoloji dersi (6, 7 ve 8. sınıflar)Öğretim programı*. Mart 25, 2010 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen> adresinden alınmıştır.
- MEB. (2010). İlköğretim kurumları yönetmeliği, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html adresinden Mart 5, 2011 tarihinde alınmıştır.
- Nartgün, Z. (2008). Duyuşsal niteliklerin ölçülmesi. S. Erkan ve M. Gömleksiz (Ed.), *eğitimde ölçme ve derlendirme içinde* (s.147-168). Ankara: Nobel.
- Nitko, A. (2001). *Education assessment of students*. NJ: Prentice-Hall
- Ök, M., Göde, O. ve Alkan, V. (2007). *İlköğretimde öğretmen-öğrenci etkileşimine sınıf yönetimi kurallarının etkisi*. Mart 12, 2010 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/145/ok-gode-alkan.htm> adresinden alınmıştır.
- Özçelik, D. A. (2010). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem A.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan
- Özgüngör, S. (2006). Öz bilinç, olumsuz değerlendirilme korkusu, performans odaklı sınıf algısı ve not yönelimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1-8.
- Özsevgeç, T. (2008). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ö. Taşkın, (Ed.), *Fen ve Teknoloji Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar içinde*(s. 365-419). Ankara: Pegem A.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13) 171-179.

Pullu, S. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim programlarındaki ölçme ve değerlendirmeye yönelik görüşleri ve uygulamaları (Elazığ ili örneği)*.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sadık, F. (2008). *İstenmeyen davranışlarla baş etme stratejilerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi*. Mart 20, 2010 tarihinde

<http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alınmıştır.

Schmidt, L. J.(1992). Relationship between pupil control ideology and the quality of school life. Chicago, II Chicago State University. Mart 27, 2010 tarihinde

<http://www.invitationaleducation.net/journal/v12p103.htm> adresinden alınmıştır.

Sünbül, A. M., Kesici, Ş. ve Bozgeyikli, H. (2003). *Öğretmenlerin psikolojik*

ihtiyaçları, öğrenci motive ve kontrol etme düzeyleri (Proje no: 2002-236)

Konya:Selçuk Üniversitesi.

Sünbül, A. M. (2006). Öğretmenlerin öğrenci kontrol eğilimleri. *Eğitime Bakış*. 2, (7),

10-15.

Sparks, R. ve Lipka, R. P. (1992). Characteristic of master teachers: personality

factors, self-concept, locus of control pupil ideology. *Journal of Personnel*

Evaluation in Education, 5 (3), 303-311.

Şenocak, E. ve Taşkesenligil, Y. (2005)._Probleme Dayalı Öğrenme ve Fen Eğitiminde Uygulanabilirliği, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 359–366.

Şişman, M. (2003). *Öğretmenliğe giriş*. Ankara: Pagem A.

Tekin, H. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı.

Timothy G., Morrison, Willox, B., Madrigal J. L. ve Mcewan, B. (1991). Teachers' theoretical orientations toward reading and pupil control ideology: Anational survey, 62 (1), 52-60.

Toker, E. (2006). *Öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre; öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile okulda dayak uygulamaları arasındaki ilişki (Ankara Güvercinlik Endüstri Meslek Lisesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Topal, T. (1999). *İlköğretim birinci kademe öğrenme–öğretme sürecinde öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme düzeylerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topçu, T. (2008). *Matematik öğretmenlerinin sınav değerlendirmelerinde kullandıkları notlandırma yöntemlerinin, öğrenci matematik başarı düzeylerinin ve aşamalı bir sınıflandırmaya göre belirlenmesi soru düzeylerinin öğrenci değerlendirme sonuçlarına etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Turan, S. (2004). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Şişman ve S.Turan(Ed.) *Sınıf yönetimi içinde* (s.1-11) Ankara: Öğreti.
- Turgut, F. (1997). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*.Ankara: Gül.
- Uzun, N. M., Gelbal, S. ve Öğretmen, T. (2010). TIMSS-R fen başarısı ve duyuşsal özellikler arasındaki ilişkinin modellenmesi ve modelin cinsiyetler bakımından karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (2), 531-544.
- Willover, D. J., Eidell, T. L. ve Hoy, W. K. (1967). *The School and Pupil Control Ideology*. PA: Pennslvania State University Press.
- Yaşar, M. (2008). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin önemi. S. Tekindal (Ed.) *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (140-152). Ankara: Pegem A.
- Yavuz, G. (2009). *Fen bilimleri alan öğretmenlerinin değerlendirme yaklaşımları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Semerci, Ç.(2006). İlköğretimde (6., 7., 8. sınıflar) öğretmen ve öğrencilerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri (Diyarbakır ve Elazığ örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 83-95.
- Yıldırım, M. C. (2008). *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı uygulamalarının sınıf yönetimine etkileri üzerine bir çalışma*. Mayıs 27, 2010 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alınmıştır.

- Yıldız, S. (2011). *İlköğretim programlarındaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımları ile ilgili branş öğretmenlerinin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, H. (1996). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. İstanbul: Öz Eğitim.
- Yılmaz, K. (2002). *İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin öğrenci kontrol yaklaşımları ve öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algıları arasındaki ilişkiler*.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Yılmaz, K. (2007). İlköğretim okulu öğretmenlerinin okul yöneticilerinin liderlik davranışları ve öğrenci kontrol ideolojilerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 32 (146), 12-23.
- Yılmaz, K. (2009). Primary school teachers' views about pupil control ideologies and classroom management styles. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4 (3), 157–167.
- Yücel, C. (2007). Sınıf içi değerlendirme ve not verme. (E.Karip ,Ed). *Ölçme ve değerlendirme içinde*. (s. 273-287) Ankara: Pegem A.
- Yüksel, A. ve Ergün, M. (2010). *Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları ve çözüm yolları*. Mart 18, 2010 tarihinde <http://yordam.manas.kg/ekitap/pdf/manasdergi/sbd/sbd13/sbd-13-17.pdf> adresinden alınmıştır.

EK-2: Ölçme Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Aşağıda Eskişehir Osmangazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Selahattin Turan danışmanlığında gerçekleştirilmekte olan yüksek lisans çalışması için hazırlanmış ölçme araçları yer almaktadır. Çalışma, öğretmenlerin çeşitli özelliklerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Lütfen ölçme araçlarında yer alan her bir ifadeye belirtilen kriterler doğrultusunda içtenlikle yanıt veriniz. Sonuçlar kişi ya da okul bazında değil genel olarak değerlendirilecektir; bu nedenle herhangi bir şekilde isminizi ya da okulunuzu belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Değerli vaktinizi ayırıp araştırmaya katkıda bulunduğunuz için şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımla,

Fatma KARATAŞ ERDURAN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Fen ve Teknoloji Öğretmeni

Öğretmenlik Yapma Süreniz : 1 yıldan az () 1-5 yıl arası () 5 -10 yıl arası () 10 yıl ve üzeri ()

Cinsiyetiniz : kadın () erkek ()

Yaşınız : 20-30 () 31-40 () 41 -50 () 51 üstü ()

Sınıflardaki ortama öğrenci sayısı ne kadar ? : 10-20 () 21-30 () 31-40 () 41 ve üstü ()

Okulda ders dışı yaptığınız çalışma var mı ? : Evet () Hayır ()

Haftalık ders saatiniz ne kadar ? : 10-16 () 17-24 () 25-30 ()

1.Not verme yönelimi ölçeği

Aşağıda öğrencilerinize not vermenizle ilgili çeşitli ifadeler yer almaktadır. Lütfen her bir ifadeye belirtilen kriterler doğrultusunda yanıt veriniz.

no	(5) Tamamen katılıyorum (4) Katılıyorum (3) Kısmen katılıyorum (2) Katılmıyorum (1) Hiç katılmıyorum	(5) Tamamen katılıyorum	(4) Katılıyorum	(3) Kısmen katılıyorum	(2) Katılmıyorum	(1) Hiç katılmıyorum
1	Sınıfın geneli başarısız olduğunda herkese ek puan veririm.	5	4	3	2	1
2	Öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışı davranışlarına bakarak ek puan veririm.	5	4	3	2	1
3	Öğrencinin ödevlerde sergilediği performansı sınav sonucunu belirlerken dikkate alırım.	5	4	3	2	1
4	Dersim dışında verdiğim görevleri yapanların ek puan alacaklarını belirtirim.	5	4	3	2	1
5	Öğrencilerin diğer derslerdeki başarıları, benim değerlendirme notumu etkiler.	5	4	3	2	1
6	Derse ilgi gösteren fakat bunu sınavlara yansıtamayan öğrencilere ek puan veririm.	5	4	3	2	1
7	Verdiğim notu kişisel görüşlerimden çok objektif kanıtlara dayandırırım.	5	4	3	2	1
8	Sınavda öğrencilerin uymaları gereken kuralları doğru anlamalarını sağlarım.	5	4	3	2	1
9	Öğrencinin aldığı not hakkında şüpheleri varsa nedenlerini açıklamaktan çekinmem.	5	4	3	2	1
10	Sınav sonuçlarını en kısa zamanda öğrencilere ilan ederim	5	4	3	2	1
11	Öğrencilere not vermede kullandığım ölçütler hakkında bilgi veririm.	5	4	3	2	1
12	Puanlamayı yaparken sadece sonuca değil, aynı zamanda gidiş yoluna da puan veririm .	5	4	3	2	1
13	Öğrenci velilerine öğrencilerin notları hakkında bilgi veririm .	5	4	3	2	1
14	Öğrencilerin öğretmenlerine karşı davranışlarını not verirken dikkate alırım	5	4	3	2	1
15	Yönetmelik öğrencilere not verme konusunda beni kısıtlar.	5	4	3	2	1
16	Öğrencilerin sınıf içi kurallara uyumlarını, proje ve performans ödevleri notunu verirken dikkate alırım	5	4	3	2	1
17	Ders ve etkinliklere katılım notu, öğrencilerin konuları öğrenmelerinden daha çok öğrenci davranışlarına verdiğim nottur.	5	4	3	2	1
18	Öğrencilerin derse devamlılığı, ders ve etkinliklere katılım notunu belirlemede etkilidir	5	4	3	2	1
19	Okul idarecilerinin not konusundaki beklentileri not vermeme etkiler.	5	4	3	2	1
20	Yönetmeliğin getireceği prosedürler nedeniyle sene içinde yetersiz olan öğrencilere zayıf not vermekten kaçınıyorum.	5	4	3	2	1
21	Öğrencilerin dersime karşı tutumu not vermeme etkiler.	5	4	3	2	1
22	Öğrenciler konuya ilgi duymadıklarında, sınavlarda aynı konudan soru çıkacağını belirtirim.	5	4	3	2	1
23	Öğrencilerin dersime ilgi ve not verirken dikkate alırım	5	4	3	2	1
24	Öğrencilerin yıl sonu notlarının en büyük yüzdesini ,ders içi etkinliklere katılım notu oluşturmaktadır.	5	4	3	2	1
25	Proje ve performans ödevlerinde öğrencilerin gayretini, konuları öğrenmelerinden daha çok önemserim	5	4	3	2	1
26	Öğretmenliğin en zor yönlerinden biri, öğrenci çalışmalarına not verirken kanaati doğru kullanabilmektir.	5	4	3	2	1
27	Öğrencinin kılık kıyafetini, dersle ilgili çalışmalarına verdiğim notu etkiler.	5	4	3	2	

2. Öğrenci Kontrol İdeolojisi Ölçeği

Aşağıda öğrencilerinize öğrenci ve öğretmen davranışları ilgili çeşitli ifadeler yer almaktadır. Lütfen her bir ifadeye belirtilen kriterler doğrultusunda yanıt veriniz.

no	(5) Tamamen katılıyorum (4) Katılıyorum (3) Kısmen katılıyorum (2) Katılmıyorum (1) Hiç katılmıyorum	(5) Tamamen katılıyorum	(4) Katılıyorum	(3) Kısmen katılıyorum	(2) Katılmıyorum	(1) Hiç katılmıyorum
1	Öğrenciler , öğretmenlerin gösterdiği yerde oturmalıdırlar.	5	4	3	2	1
2	Öğretmenlerine karşı gelen öğrencilere öğretmenin sert bir tutum sergilemesi doğru bir disiplin tekniğidir.	5	4	3	2	1
3	En iyi müdür, öğrencilerin disiplin altına alınmasında öğretmenlerine kayıtsız şartsız destekleyen müdürdür.	5	4	3	2	1
4	Öğrencilerin öğretmenlerin ifadelerine muhalefet etmelerine izin verilmemelidir.	5	4	3	2	1
5	Öğrencilerin kurallara uyması, kendilerine özgü kararlar vermelerinden daha önemlidir.	5	4	3	2	1
6	Eğer öğrenciler okulda kaba veya argo bir dil kullanırlarsa bu durum , öğretmenler tarafından ahlaki bir saldırı olarak kabul edilmelidir.	5	4	3	2	1
7	Eğer öğrenciler, derste lavabolara izinsiz olarak giderlerse bu ayrıcalığı kötüye kullanabilirler.	5	4	3	2	1
8	Öğretmenlerle öğrencilerin okuldaki statülerinin farklı olduğu öğrencilere sık sık hatırlatılmalıdır.	5	4	3	2	1
9	Okuldaki eşya ve binalara zarar veren öğrenciler, ciddi şekilde cezalandırılmalıdır.	5	4	3	2	1
10	Öğrenciler sınıf içindeki tutumun demokratik mi, baskıcı mı olduğunu kavrayamazlar.	5	4	3	2	1

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.OGÜ.0.72.00.302.08.01 - 1353-2882
Konu:

03 Mayıs 2011

VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Fatma KARATAŞ ERDURAN'ın yürütmekte olduğu "Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Not Vermede Kullandıkları Uygulamalar ile Öğrenci Kontrol İdeolojileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu teziyle ilgili anket ve uygulamasını İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ekli listede isimleri belirtilen İlköğretim Okullarında yapmasına müsaadelerinizi arz ederim.

Prof. Dr. Zekeriya ALTAÇ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKİ: 56 sayfa

02.05/2011 Öğr.İşl.Şefi S.ÖZGÜR
.../.../2011 Öğr.İşl.Şb.Md.A.UMUTLU
02/5/2011 Öğr.İşl.Dai.Bşk.A.S.GÜVEN

Adres: Meşelik Yerleşkesi
26480 ESKİŞEHİR
e-posta: ogrisl@ogu.edu.tr

Telefon: (0 222) 239 37 50 (10 Hat)
Faks: (0 222) 229 20 80
Elektronik Ağ: www.ogu.edu.tr

EK-4: İzin Belgesi

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

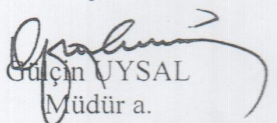
BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.08.4.MEM.0.06.20.01-60599/ 39240 18/05/2011
KONU : Araştırma izni
Fatma KARATAŞ ERDURAN

..... İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin 03/05/2011 tarih ve 2882 sayılı yazısı.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Fatma KARATAŞ ERDURAN' ın "**Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin not vermede kullandıkları uygulamalar ile öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkinin incelenmesi**" konulu tezi ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (3 sayfadan oluşan) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge çerçevesinde gönüllülük esasına göre uygulanmasını rica ederim.

Gulcin UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :

1-Okul Listesi (... Sayfa)

DAĞITIM :

Altındağ-Çankaya-Etimesgut
Elmadağ-Gölbaşı-Keçiören-Mamak
Pursaklar-Sincan-Yenimahalle MEM

18/05/2011 Memur :E. KONUK
18/05/2011 Şef :N. ÇELENK